

LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALAS

4

moteris

1967

LIEPOS - RUGPJŪTIS

T U R I N Y S

P. Gaučys	Moters siela ir moteriškumas	1
A. Prižgintaitė	Mergaitė (eil.)	5
V. Mykolaitis-Putinas	Nepamiršt niekados; Golgota (eil.).....	6
S. V.	Vis neturime laiko	7
Kun. B. Mikalauskas	Motinos gyvenimas	8
E. Gimbutienė	Vermonto gyduolės	9
S. Grigaitienė	Mohavko Princesė	12
A. Prižgintaitė	* * * ; Pirmasis tango (eil.)	13
V. Frankienė	Balandžio sparnas	14
• Moterys pasaulyje		18
• Organizacinė veikla		21
	R. Urbonaitė — Reportažas pavojinga tema	23
• Madų ir grožio pasaulis	Veda I. Kairienė	24
• Šeiminių kampelis	Veda L. Murauskienė	26

ILIUSTRACIJOS

L. Lagauskas	Merginos	1
E. Jakutyte	Mūza	3
R. Jautokaitė	Procesija	3
B. Demkutė	Kauno senamiestis	4
L. Skerstonaitė	Grybautojai	4
V. Kalinauskas	Vilnius	6
J. Paukštienė	Moterys šventadienio vakare	8
N. Meškytė	Klumpius	9
I. Pacevičiūtė	Vaisiai	10
J. Balčikonis	Mergaitės galva	14
J. Paukštienė	Čikagos muziejus	16

“MOTERIS” LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALAS 1967 m. Nr. 4 (58)

Redakcinė Kolegija

Redaktorės: Z. Daugvainienė ir N. Kulpavičienė.

Skyrius veda: I Kairienė, E. Krikščiūnienė, L. Murauskienė, A. Šarūnienė.

Administratorė: B. Pabedinskienė.

LEIDŽIA KANADOS LIETUVIŲ KATALIKŲ MOTERŲ DRAUGIJA

Redakcijos ir administracijos adresas: 1011 College Str., Toronto 4, Ont. Canada. Spaudė “Žiburių” spaudos b-vė, Toronto, Ont. Prenumerata metams \$5.00. Viršelis ir meno - techn. red. N. Kulpavičienė.

Jei nėra kitaip susitarta, gautąją medžiagą, kaip straipsnius, nuotraukas ir kt. redakcija negrąžina ir taiso bei tvarko savo nuožiūra.

“MOTERIS” Lithuanian Women's Magazine. 1967 m. Nr. 4 (58). Printed by “The Lights” Printing and Publishing Co. Limited in Toronto.

MOTERS SIELA IR MOTERIŠKUMAS

elgiasi besivaduodama iškreiptu paveikslu kurį jai teikia vyro pažiūra. Norėdama tą iškreipimą ištiesinti, ji nepasitiki nei savimi, nei savo sugebėjimu, o vien vertina tai, kas atrodo vertinga vyrų akyse, nes išsivaduoti ir pasiekti žmogiško vertumo reikė prilygti vyrui.

Atsižvelgiant į jos keliamų klausimų aktualumą netik moterims, bet ir vyrams, sutrumpintai atpasakojame kaikuriuos jos knygos skyrius.

P. GAUČYS

1953 m. Paryžiuje pasirodžiusi knyga "Moterys dirbtuvėje" supažindino prancūzų visuomenę su Michele Aumont, plieno fabriko darbininke, kuri atsisakė puikios filosofijos profesorės karjeros. norėdama dalintis netikru darbininko gyvenimu. Sekančiais metais ji paskelbė "Darbininkiško gyvenimo dialogus", pradėtus pirmaisiais jos darbo fabrike mėnesiais, ir tęsiamais be pertraukos, supažindinant skaitytojus su šių dienų svarbiausiom problemom. Vėliau ji parašė "Proga būti moterim". kurioje visapusiškai nagrinėja moters problemą. M. Aumont patyrimas tarp moterų darbininkių leidžia jai vaizdžiai parodyti moters uždavinius ir jos galimybes gyvenime. Toji knyga taip pat kelia ir moters paskirties, jos tikrosios prigimties, jos pašaukimo problemą. Daugeliu atvejų moteris, prieš savo valią,

Vis didėjas moters įsijungimas į pasaulio tvarkymą, iškėlė vis intensyvesnį jos integravimo reikalą. Kaikas aimanuoja, kad "moterų laikotarpis" dar neatėjo, tačiau nūdien daugumoje kraštų moteris, kaip tokią, jau nebeatmetama. Jeigu moteris nori dalyvauti socialiniam gyvenime, darbe ar savo namuose, ji turi tam sąlygas: politinėje, ūkinėje, partinėje, socialinėje veikloje klausoma jos balso ir jai pavedamos pareigos. Tačiau ar moteris, be to, neturi trečio dalyvavimo būdo? Būdo, kuris nors ir nebūdamas savybingas vien jai, vis tik labiausia ją išskiria. Jeigu moters profesinė veikla nepasiekia vyro lygio, dalinai taip yra dėl jo pasipriešinimo: vyriško išdidumo, noro pirmauti, ryžto išlaikyti savo būklės pranašumą.

Reikia išnagrinėti vyro ir moters atatinkamas pozicijas ir pasiekti patį tos vienovės centrą, kad įsitikintum kiek yra pagrįsti baimė, norai ir siekiai vienos ir antros pusių. Tada išryškėja paveikslas moters, netik kaip asmenybės, bet ir kaip vyro "antrininkės", jo

“alter ego”, tačiau kartu su tuo ir vienintelės bei nepa-keičiamos būtybės, turincios užimti vietą, kuriai turi teisę ir iš kurios gali reikšti savo pasiuntinybę.

Atsizvelgiant į moters prigimtį ir jos egzistencinę veikimo sterą santuokoje, vidujumiškumas, atrodo, esąs labiausiai moteriai būdingas. Nors moteris neturi vidujumiškumo ir dvasinės ar mistinės įžvalgos monopolio, tačiau abudu taip ryškiai jį išsako, kad galima save klausti ar ji neišduoda savo moteriškumo kai juos apleidžia ar neigia. Kiekvieno atveju moteris, atrodo, turinti tretįjį budą dalyvaui pasaulio gyvenime, domėdamasi įvykiais ir būklėmis iš dvasinio pažiūrio ir iš gilumos savo sielos.

Moterys, priėmusios dvasinio prado vyravimą savo meileje, tolydzio priartina Dievą į pasaulį ir pasaulį prie Dievo: jos yra vienuolės. Tačiau tas pats dvasinis pradas, giudis kiekvienos moters sieloje, ar jis nenesa savo vaisiaus? Ar jis nepapildo kitų veiklos formų ir ar neteikia dvasinio tobulumo, kuris yra toks “moters išskirtiniskumas”, kad žmonos ir viengungės, kurios nesugeba jo pasiekti, galima sakyti pilnutiniškai neįvykdo moters paskirties?

Yra du būdai reikštis: paviršiuje ar viduje įvykių ir mūsų pačių. Pats moters kūno sudėjimas rodo, kad ji yra labiau už vyrą linkusi reikštis “viduje”. Iš tikrųjų, moters gyvenimas yra veikiamas liaukų kitimu, kurie nesiduoda išoriniai suvokiami. Fiziologinis ciklas, kuriam moteris pajungta, netik reiškiasi asmeniniais ir socialiniais apribojimais, bet taip pat atsiliepia ir intelektualiniam, doroviniam ir dvasiniam gyvenime. Tai yra pirmas būdas iš prievartos pripažinti savo vidujiskumą. Tačiau yra laikas dar svarbesnio. Taip esant, kad normaliai moteris sutverta priimti mylimą būtybę, kad santuoka įvyksta joje, kad joje įvyksta apvaisinimas ir neštumas, pati moters būtybė turi savo atskirą mastą: vidujiskumą. Viso to psichologinė paseka: moteris taip pat imli savo jausmuose, savo intelektualiniuose procesuose ir dvasiniuose posūkiuose.

Moterys sugeba spontaniškiau susiartinti su kitais. Kai yra gera, dalinasi betkokia kančia, vargu ar džiaugsmu. Vedybiniam gyvenime, o taip pat ir draugystėje ji yra patikėtinė.

Ji supranta viską, lyg kad jai būtų buvę duoti antenos ar šeštas jutimas, leidžia atspėti tai, ką kiti išgyvena. Atskleidimai, kuriuos priima, nedingsta su praeinančia akimirka; ji juos išlaiko savo širdyje ir sąmonėje. Ilgą laiką joje patveria koks rūpestis, nerimas, viltis ar džiaugsmas.

Ar žmogaus skausmas nekyla dėl apleidimo ir vienatvės? Instinktyviai, moteris negalvoja kad “pragarą sudaro kiti”, ir savo dalyvavimu užpildo kaikiurių širdžių tuštumą ir sumaldo jų troškulį.

Kadangi moteris jautri, ji nepaparstai greit pažeidžiama. Džiaugsmas ir skausmas joje palieka gilų pėdsaką, nes stipriai išspaudžia į ją. Tam tikram laipsnyje, vyras gali apvaldyti savo pasitenkinimą ar nemalonumus jis moka susitvardyti. Kai esti su žmonėmis ar kai kas įvyksta, jis sugeba kontroliuoti savo jausmus. is gali pakreipti, sulaikyti ar pažaboti savo jausminio gyvenimo eigą.

Ką padaro vyras (ir ne visad taip, kaip nori, bet pagal aplinkybes, savo būdą ir temperamentą) tai, dažniausia, moteriai neįmanoma. Išskyrus retus atvejus, moteris negali reguliuoti savo jausminio gyvenimo: širdis jos neklauso. Jai nėra reikalo kreiptis į būtybes ir į įvykius, jie ateina, kaip sakoma, ją užtvindo ir įsigali jos viduje, jos sieloje, širdyje ir dvasioje. Ji yra jų auka, savo nelaimei ar didesnei laimei.

Todėl moters sugebėjimas pakelti skausmą perviršija viską, ką galite įsivaizduoti; stipriai prailenkia vyrą, nors kaikurie jų gali pakelti labai daug. Tačiau, iš kitos pusės, moters sugebėjimas džiaugtis, jos meilės, draugystės ir grožio imlumas taip pat smarkiai prailenkia viską, ką galime įsivaizduoti. Moteris patampa, apystovų įtakoje ir to, ką gyvenimas jai atneša, gyva kančia ar nuostabiu džiaugsmu, didžiausiu skausmu ar didžiausiu džiaugsmu, kokie begali būti.

Kaip matyti, yra du reiškinio paaiškinimai: pirmas seka iš jau minėtos analizės: moteris, būdama toji, kurioje įvyksta jungtis, džiaugsmas ir skausmas įsiskverbia į jos būtybės gelmes. Iš kitos pusės, kadangi jos pasitenkinimas ar nepasitenkinimas yra nenugincijami ir akivaizdnie ženklaie sekmės ar pilnybės stokos, atitinkamai, moteris kenčia nuo viso to kas sudaro meilės trūkumą, ir džiaugiasi visu tuo, kas ją veda prie jungties.

Jos intuicija, jos “antenos” ir jos reagavimų intensyvumas jai teikia gyvenimo ir jo reikalavimų ašt-rų supratimą. Paviršutiniškai prisiderina prie visko ir naudojasi tuo, kas jai labiausiai patinka; įsisąmoninusi savo, kaip moters, paskirtim, nesitenkina savo sužalotu gyvenimu ar neaiškiam sąvokom nei namie, nei vienuolyne.

Gal todėl, kad ji jautresnė už vyrą. Dvasios dvelktelejimui, moteris turi labiau išvystytą dvasinių ir antgamtinių dalykų jausmą. Pripažįsta ir tiki, kad logiškas ir mechaniškas protas negali visko išreikšti, nei visko sutraukti į formules ir lygtis. Ji negali nepastebėti paslapties. Tikrovė pralenkia žmogų, nes, nors protas ir mokslas jai neprieštarauja, jos nepriima visoje pilnumoje. Galiausiai gyvenimo akstinus, meilę, mirtį, vien tik Dievas gali išaiškinti. Tai, ko negalima išaiškinti, nei tiksliai suformuluoti, nereiškia, kad tai praranda egzistavimo galimybę. Žmogaus meilė tik dalinai teisaiškinama. Ar meilė neišpėja moters nesistebėti Dievo siunčiamom paslaptim?

Jeigu yra lengva suprasti būdvardžio moterišką prasmę: tai, kas susiję su moterim, ar tai kas išsako moterį, tai daug sunkiau pasakyti kas sudaro moteriškumą. Ar jis reiškia tai, kas ji yra? Moters ypatybių ir ydų visumą? Ar tai yra būdas būti, veikti, matyti gyvenimą ir jame įsitaisyti. Ar gal moteriškumas vien tik mitas? O gal jis savotiškas abstraktiškumas, kurį vyriško pobūdžio kultūra sukūrė apie moterį, kuriame ji beveik neranda savęs. Kodėl jis moterį supa tokia “aureole”? Moterys dažnai priešinos šitai tendencijai ir reikalavo sau vietos visuomenėje greta vyro, su tom pačiom teisėm ir galimybėm.

Ar moteris lygi vyrui? Ar vistik neturi savo ypatumų? Būdama pilnutine asmenybe, ar kartu su tuo ji ne “kitokia”, ar ji neišsiskiria kuo nuo savo kelionės draugo, vyro, Ir ar ji nesugeba praturtinti pasaulio savo specifiniu indėliu, Ar ji neatneša pasiuntinystės, dovanos ir vertybių, kurias tik ji viena, kaip moteris, turi?

Nebūtų nuostabu, jeigu paaiškėtų, kad moteriškumo terminas yra vyrų kūrinys. Jeigu ir nebūtų, jo įsivedimas į kalbą ir jo aptarimas, be jokios abejonės, yra vyrų darbas.

Vyrų tarpe, aptariant moteriškumą, labiau linkstama pasakyti kas jis nėra. Jis nėra vyriškumas. Tačiau kas daugiau? Norint priartėti prie problemos ir ją aprašyti, pamėginkime išnagrinėti visa tai, kas pasaulyje ir gyvenime neliečia moters ir jai netinka.

Atlyginamas profesinis darbas. Jis ne moteriškas. Dideliam reikale ar norinti užkamšyti nedatek-

E. JAKUTYTĖ

MŪZA

lių, ji jo imasi. Tačiau darbas išlaikyti šeimai, nepitinka moteriai, turinčiai vyrą. Tai yra naujųjų laikų skandalas... „Moteris namie nuobodžiauja... Tačiau kaip tik moteris namus turėtų padaryti patrauklius ir patogius... Juk ji turi skonį... Tai moters reikalas.“

Tad moteriai priklauso namų židinytis ir šeimos gyvenimas, o vyrui — darbas ir išoriniai užsiėmimai.

Politika? Ne, „ji visiškai nedera moterims...“ Ji nemokėtų jos aptarti... ji netgi nėra nė linkusi į ją. Įsidėmėkite, kas vyksta namuose rinkimų metu: moteris klauso vyro ar klebono. Neturi savo nuomonės.“

Tačiau ji yra pilietė. Ji moka valstybinius ir savivaldybinius mokesčius lygiai kaip ir visokius išskaitymus bei rinkliavas. Ji mokosi tuose pačiuose viešuosiuose pastatuose kaip ir vyras. To pasiekė labai palengva, tačiau dabar, tai faktas. Studentų skaičius viršija studentų skaičių. Ypač teisių ir humanitariniuose moksluose, kurie labiau padeda... „susirasti vyrą, nei gauti titulą“. Ar ne? Tačiau, šiaip ar taip, moterų teisėjai pripažįsta, kad šiame pakitėjime esą tam tikrų gerų pusių: moteris gali „sekti“ vyrą jo darbuose bei projektuose, pagelbėti vaikams mokytis. Vyras gali visur ją vestis, neturėdamas dėl jos gėdintis. Jos kultūra ir domėjimasis jo pokalbiu, gali netgi pagelbėti jam padaryti karjerą.

Ar tai pažanga? Nepaisant, kas sakoma ir daroma, skaičiai ir statistika tai parodo. Ji gali pasirinkti betkokį užsiėmimą. Tačiau moteris tekintoja, dailidė, ar išlieka moterim? Kodėl ji nepatampa generolu? Kaikuriuose Europos miestuose yra po kelis šimtus moterų taksisčių. Tai kažkas keista. Visad prie vairo. O kaip su šeima? Su gerais papročiais? Tai kažkoks socialinis sąmyšis. Bet atlyginimas vienas. Šioje srityje Prancūzija pirmauja. Už lygų darbą lygus ir atlyginimas. Tačiau neužmirškite: už lygios kokybės darbą. Kadangi iš tikrųjų fiziniame darbe moteris neprilygsta vyrui, už darbus, reikalaujančius jėgos ir atsakingumo, reikia mokėti premijas. Iš čia nepatogumai, apribojimai — vyro taikomi — išjungia tai, kas nedera moteriai ir sudaro jos teisių ir galimų ratą. Tai yra vaisius civilizacijos, kurioje vyras dominuoja, įsakinėja ir primeta savo pažiūras. Jeigu šitie apribojimai būtų daromi iš pagarbos ir vertinimo viso to kas yra moteris, sudarvėtų gražų paveikslą moteriškumo, kuriam vyras reiškia pagarbą. Tačiau tikrumoje vyras aiškiai parodo savo pranašumo jausmą: moteris, palyginus su vyru, vyro požiūriu, yra žemesnė. Mažiau sugebanti, ne objekty-

R. JAUTOKAITĖ

PROCESIJA (aliejus)

vi, nelabai protinga, pasiduodanti širdies ir jausmų poveikiams, impulsyvi, — štai kaip ją aptaria vyras.

Visa tai eina iš to, kad sąmoningai ar ne, vyras meilei skiria antraeilę vietą. Dažnai vyras esti giliai įsitikinęs, kad ši sritis yra antraeilė, mažiau svarbi, mažiau gyvybinga, mažiau skubi už veiklą, administraciją ir valdžią. Ūkiniai ir politiniai reikalai pirmąją palyginus su būtybių ir šeimų reikalais. Ar gerbūvis ir tvarka nesudaro visų laimės pagrindo?

Pagal nustatytas vertybes ir pagal šį pasirinkimą sprendžiama apie moterį santykiuose su vyru, o ne pagal ją pačią. Jos privalumai bei ydos vertinami vyro požiūriu, kuris laikomas idealiu žmogaus prototipu.

Taip dalykams esant, moteriškumas aptariamas kaip visuma moters savybių patenkinančių vyrą; kaip visuma polinkių, skiriančių moterį nuo vyro, kaip visuma ydų ir silpnybių, kuriomis vyras ją kaltina, kurios iš esmės, gal, yra vyro savybių antitezė, kurios dėl to nepatampa ydom ir apribojimais.

Moters įsitikinimu, tas tariamas moteriškumas tėra tik vyro kūryba, dirbtinis mitas, neturįs patvirtinimo tikrovėje. Jame moteris neatpažįsta savęs. Nužeminta ir įžeista, ji protestuoja... Prasideda kova, kurioje moteris puola įvairius sektorius, kurie ją atmeta, užuot kovojusi prieš nepagrįstą pažiūrų visumą.

Pirmosios šio šimtmečio pusės feminizmas atrodė esąs mėginimas susilyginti su vyru visur ir visame. Tačiau dabar, balansuojant visa tai kas "nemoterims" ir kas "joms nesvarbu" pagal vyrų schemas, prieiname išvados, kad pasaulis statomas be jų ir kad jame nėra joms vietos.

Betgi moteris gyvena šiame pasaulyje ir sudaro jo dalį: moka mokesčius, vykdo įstatymus ir dalinas bendru likimu. Gerbūvis, karas, streikai atsiliepia į jos gyvenimą. Ji yra viena nesuskaitomų milijoniškos "visumos" dalelių, ir daugumoje atvejų "visumai" mažai teapeina ar toji dalelė yra vyras ar moteris.

Bet tai dar ne visa. Tam pasauliui, kuriame gyvena, moteris daug atiduoda iš savęs: ji neša pusę atsakomybės už žmonijos kilmę ir augimą, ir tas augimas susilieja su ja gimdyje ir devynerių mėnesių neštume, labai dažnai itin nemalonius. Kartais savo gyvybės ar sveikatos kainą, motina atiduoda visus savo syvus kūdikiui ir visuomenei, kuriai jis priklauso.

Motiniškumo socialinė pusė pripažįstama beveik visame pasaulyje. Visuomenė rūpinasi neščia motina (apmokamas gydymas, atostogos etc.). Tačiau ši globa tik neseniai pradėta vykdyti ir atsižvelgia į motinystės tik medžiaginę pusę.

Jeigu moteris neturi ką pasakyti, jeigu nedalyvauja nei politiniai, nei socialiniai, nei doroviniai statomam pasauly, tai todėl, kad be jos sprendžiama apie gyvenimą ir likimą jos gimdomų vaikų. Mokyklų ir namų problemom žmona ir motina domisi daugiau nei kas kitas.

Yra dvi pagrindinės priežastys šito moterų protesto: reikalavimas lygybės sau pačiai teisingumo vardan, ir reikalavimas leisti moteriai dalyvauti organizavime ir veikloje tos visuomenės, nuo kurios priklauso egzistavimas tų, kuriems ji davė gyvybę.

Šiose ribose, ir norėdamos laimėti sritį, kuri joms neigiama, moterys reikalauja teisės į švietimą, į darbą, atlyginimų ir vietų lygybės. Taip pat reikalauja balsavimo teisės, įsileidimo į politines institucijas ir galimybės būti atstovėmis, ministeriais, etc.

B. DEMKUTĖ

KAUNO SENAMIESTIS

L. SKERSTONAITĖ

GRYBAUTOJAI

Namų viduje irgi įvyko pakitimas: vyras tebėra šeimos galva, tačiau žmona jau nebėra vergė. Civilinė teisė, daugeliu atveju vis dar tebereikalauja vyro sutikimo. Ar pagrįstai? Šioje srityje moterų reikalavimai ne visad teisingi.

Bet ar moterų įsileidimas į visuomenę jų "nenu-moterina"? Politinės veiklos prestižas ar nekenkia moters, kaip žmonos ir motinos, vaidmeniui ir užsiėmimui? Atsakingas pareigas turinčiom moterim statomi reikalavimai dažnai implikuoja jau nebe meilės, šeimyninio gyvenimo ar išimtinai moteriškos pasiuntinytės pirmavimą...

Klausimas sunkus. Moteris dažnai pagrįstai esti nepatenkinta visuomene, kurioje pirmuoja vyras. Tačiau ir feminisčių protestai bei reikalavimai dažnai nesti pagrįsti.

Ar gali šeima turėti du įsipareigojimus: vyro ir žmonos, kurie veikia lygiagrečiai ar kartu, ar priešingom kryptim, kai sutuoktiniai nepriklauso vienai partijai?

Šitie klausimai mus verčia pažvelgti į problemos esmę: ar meilė jungia vyrą ir žmoną, kurie yra dvi viena kitą papildančios būtybės, vieninteliu ir privilegiuotu būdu? Ar daro iš jų vieną gyvenimą ir vieną likimą? Ir kokia kaina? Kokiomis sąlygomis? Ar pažeidžiant moteriškumą?

Moteriškumas vyro akyse tėra tik mitas. Tačiau ne ka geriau esti ir tada, kai įžeistos moters kovoja norėdamos laimėti laisvę, "lygią vyrų" laisvei. Vienu ir antru atveju problema suklautojama ar dėl vyro laikysenos, ar dėl moters pasipriešinimo. Vyras ją visiškai suklautoja kai iš moters padaro antraeilę ir žemesnę būtybę, lengvai niekinamą, nes ji jam nelygi. Savo laikysena sudaro neteisingą ir įžeidžiančią būklę.

Moterų sąmonėje iš seno tvyro šis kardas, ši žaizda. Moteris yra skirtinga nuo vyro. Ji jam lygi kaip tvarinys ir asmenybė, sukurta pagal Dievo paveikslą. Tačiau moteris kaip individas, skiriasi nuo vyro. Todėl ji neturi nei tų pačių ypatybių, nei tos pačios psichologijos. Ji "kitokia" tariant, nepanaši vyrui. Tačiau tuo pačiu būdu ir vyras gali būti laikomas "kitoku" santykyje su ja, be jokio pabloginančio atspalvio.

Neatsižvelgęs į jos skirtumus ir panašumus iš to lygsvaros taško — nebūdamas teisingas pilna to žodžio prasme — norėdamas, besinaudojant savo jėga sukurti pasaulį pagal savo panašumą ir kultūrą po savo globa, — vienu žodžiu, vedamas savo išdidumo, taip deformuodamas savo paskirtį — vyras primetė moteriai būklę, kuri jos neverta. Aistringesnės moterų panoro išeiti iš to pažeminimo, jausdamos esančios pašautos vykdyti visai kitokią paskirtį.

Tačiau norėdama reikalauti savo vietos ir atsидaryti kelią, moteris panaudojo ginklus, kokius matė vyro rankose. Ginėjosi stovėdama ant to paties baro, ant kurio stovėjo vyras: galios, teisių ir užkariavimo baro. Pirmoji dviprasmybė kyla iš vyro; antroji iš moters. Taip pat ir ji viską klastoja, kitaip ir saviškai, kai nori susilyginti ir prisivytį vyrą savotiškam rungtyniavime ir iššūkyje, kuris jai nepriklauso. Asmuo nugali, tačiau su skriauda moteriai.

Tokiais keliais eidama, moteris negali pilnutiniškai realizuotis. Ji nesutverta būti vyro pakaitalu. Tuo

daug ką praranda, gal netgi visa, kas yra geriausia joje pačioje. Atima iš visuomenės įnašą, kurį tik ji tegali jai duoti. Niekas nelaimi iš to viso.

Į brutalią vyro tezę istorijoje atsiliepia antitezė: moterų maištas, jų reikalavimai, jų kova. Tezė prieš tezę susikimba tam pačiam bare. Vyriškas išdidumas atsako moteriškam išdidumui, jos valiai išsivaduoti. Šis dialektinis judėjimas neišvengiamai primena klasių kovą socialinėje srityje. Argi Marksas nesakė, kad ji vystosi dviejuose ašigaliuose, iš vienos pusės šeimoje, o iš kitos — tarp tautų? Ar marksizmas nelaiko moters vyro eksploatavimo objektu?

Feminizmas ir visos į jį panašios apraiškos daugiau ar mažiau puikiai išaiškinami. Jie yra, iš moters pusės, pastangos išsivaduoti iš vyro dominavimo ir įtvirtinti savo teises ir savo vertę. Tačiau tose aplinkybėse, kuriose gimsta, šitie mėginimai pačioje savo šaknyje yra sugedę.

Moteris išeina, prieš savo valią, iš vyro žvilgsniu sugadinto paveikslo. Norėdama jį ištiesinti, netik kad nepasitikėjo savimi, nei savo galimybėmis, bet pasinaudojo tik tuo, kas turėjo vertę ir kainą vyrų akyse. Išsivaduoti ir pasiekti žmogiško orumo reiškė susilyginti su vyru. Feminizmas, teisių reikalaujantis judėjimas, iš tikrųjų tampa atsisakymu nuo moteriškumo ir jo apleidimu.

Vyras ir moteris yra du asmenys, lygūs orumu, skirtingi vienas nuo kito ir abipusiai reikalingi toje gyvyje dialektikoje, kuri yra meilė, jungtis ir gyvybės paslaptis.

Vyras nutiesia kelius, užkariauja pasaulius, stato miestus visam žemės paviršiuje. Kelyje, kiekvienam sustojime ir pabaigoje, visa remiasi moterim. Reikia dviejų, kad kelias būtų nutiestas ir miestas pastatytas. Jis yra architektas, ir tai gražu, ji yra statymo siela, ir tai nemažiau puiku... Dievas juodu sutvėrė pagal savo paveikslą: juos sutvėrė vyrą ir moterį". Moteriškumas yra, bent kaipo pusė, Dievo ženklas ir kelias į Jį

M E R G A I T Ė

Pažiūrės į tave nepažįstamos akys

ir po kojomis žemė išnyks —

Po blakstienų šilkais savo plakančią širdį paslėpus

tu žinosi tikrai, kad tai jis — —

Toji meilės liepsna... Magiška valanda.

Pasikėlus jaunystė drugeliu į ją skris.

Nors liežuviai ugnies ir apdegins sparnus,

nors ir liks ašarota naktis — —

ALDONA PRIŽGINTAITĖ

Vincas Mykolaitis-Putinas

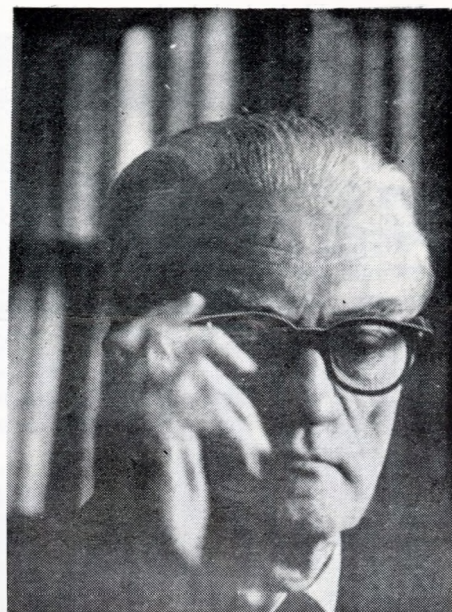
NEPAMIRŠT NIEKADOS

*Nepamiršti man tos valandos
Niekados, niekados, niekados...
Ta pakibusi žemėj kančia,
Ir tie vieniši žingsniai nakčia,
Ir mėnulio pakrypus delčia, —
Ir visa ta klastinga naktis,
Ir šturpi nežinios paslaptis.*

*Kažkas buvo čia pat netoli,
Ko pasiekti ranka negali,
Ką vien širdžia žinai ir tiki,
Ką tik kartą buity sutinki.
Kažkas tartum praėjo šalia,
Kieno veido išvyst nevalia.
Su tavim žengė žingsnį greta —
Ir klaikumo širdis nusiaubta.*

*Ir ūmai tartum griausmas staigus
O viršuj tik žvaigždėtas dangus.
Ir lyg klyksmas nuklydo lauku,
O aplink taip nyku ir klaiku,
Tartum išmirė žmonės visi,
Ir tu pats kapinyne esi.*

*Ir žinau, kad praeis ta naktis,
Nuskaidrės nauja saule butis,
Bet to siaubo šurpios valandos
Nepamiršt niekados, niekados!*

1893 — 1967

GOLGOTA

*Atsimenu tą valandą —
Tokių nedaugel esti.
Norėčiau visą buitį joj
Vienu žodžiu išspręsti.*

*Lauke tirštėjo sutemos,
Padengėj rūkas sklaidės,
Ir žvaigždžių raštais žiebėsi
Likimo rūščios raidės.*

*Ir glaustašakiai topoliai
Gūdžiai prie kelio švokštė,
O širdyje toks rūpestis —
Nei ko belaukt, nei trokšti.*

*Ir danguje ir žemėje
Tokia klaiki nykybė:
Skausme paskendus merdėjo
Nupiginta gyvybė.*

*Visais keliais ir kryžkeliais
Žmogus prie kryžiaus kentė.
Kas valandą kartojosi
Golgotos skausmo šventė.*

*Ir šiltas kraujas sunkėsi
Į sutremptus dirvonus. —
Didžios buities rūsti prasmė:
Kentėt už milijonus*

VIS NETURIME LAIKO

S. V.

Naujųjų ateivių įsikūrimas Amerikoje įvyko daug greičiau negu tų, kurie atvažiavo dar prieš Pirmąjį pasaulinį karą. Daugelis iš jų su aukštuoju ar aukštesniu mokslu tuoju stipriau pajuto žemę po savo kojomis. Pradžioje buvo lyg ir sunkiau su anglų kalba, bet ir toji kliūtis buvo tuoju nugalėta. Tad kaikurie net pradėjo dirbti savo specialybėse ir, aišku, medžiagiškai visai gerai apsirūpino. Dabar jau sunku beatrasti šeimą, kuri nevažinėtų savo automobiliu, neturėtų gerų namų, o gal net ir perdaug brangiai apstatytų butų. O taip pat jau kaikurie pradėjo pirkti vilas kurortuose prie ežerų ir vandenynų. Atseit, gyvename kaip milijonieriai. Nors sėdime minkstose sofose, vaikščiojame brangiais, išklotais nuo sienos iki pat sienos, kilimais, bet ne viskas yra taip, kaip iš tikrųjų gyvenime turėtų būti.

Pažįstu vieną šeimą, kurioje yra du vaikai – mergaitė šešerių metų, o berniukas ketverių. Gyvena labai puikioje rezidencijoje. Gėlės, žalumynai, dekoratyviniai medžiai gaubia visus namus. Tėvas inžinierius ir dirba prie greitkelių tiesimo. Tačiau motina nusiskundžia, kad vaikai neišmoksta kalbėti. Nors namuose yra tėtis, močiutė ir mama nedirba, o berniukas kalba tik savo atskira kalba, kurios kaikurių žodžių ir patys namiškiai nesupranta.

Aplankiau tą šeimą vieną šventadienio popietę. Ir tikrai nustebau. Mergaitė kalba gražiai, o berniukas susidaręs iš kartojamų tų pačių skiemenų savo atskirą kalbą, kurią tikrai sunku suprasti. Kai jo kiti nesupranta, jis pradeda nervintis, pykti ir verkti. O jo kalba sudaryta maždaug taip: ta-ta-ma, ma-ma-no, ne-ne-te. Nesimu aiškinti priežasčių, dėl ko tas vaikas nepajėgia išmokyti kalbėti ir kokie yra jo smegenyse trūkumai. Tai gali pasakyti, žinoma, gydytojas specialistas. Tačiau viena yra aišku, kad tam vaikui reikia pagalbos. Juk vaikas dviejų metų, nors dar ir labai nedideliu savo žodynu viską gali su namiškiais jau susikalbėti. O šiam ketverių metų berniukui, kai jis eis į darželį, bus dar sunkiau, nes jis papuls tarp gerai kalbančių vaikų. Pasirodo, kad toje šeimoje nėra tėtis, nėra močiutė, nėra mama su juo visai nekalba, nieko jam nepasakoja, nepadedą sudaryti žodžių nei sakinių, nes visi neturi laiko. Tėtis, aišku, visą dieną išvažiuavęs, nes dirba. Sugrįžta vakare pavargęs ir turi pasilsėti, paskaityti laikraštį. Tiesa, kartais savaitgaliais jis įsisodina vaikus į automobilį ir važiuoja pasivažinėti po parką. Bet važiuodamas negali kalbėti, nes turi saugoti šviesas ir visą judėjimą. Močiutė užsiėmusi gėlėmis, kurių ji turi labai daug darželyje ir kambariuose ir kurias labai mėgsta prižiūrėti ir auginti. O mama rūpinasi kasdieniniais reikalais ir šeiminkavimu. Jos ir dainų su vaikais visai nedainuoja, nes neturinčios balsų nei klausos. Tad, aišku, vaikas paliktas Dievo valiai, nors jis pavalgęs ir apsirengęs. Žinoma, vaikas užsiėmimų randa. Jis turi daug žaislų, kartais išstumiamas gatvės su triratuku, o daugiausia tai žiūri televizijos. Vaikų mėgiamiausios programos yra kartūnai, bet jie dažnai persijungia ir kitas stotis, kur atranda įdomesnių filmų. Tad aišku, kad žiūrėdami, kai karčiamose mušasi ar kai raiti plėšikai vejasi pašto vežimą, vaikai neišmoks lietuviškai. Todėl ir kyla

klausimas, kodėl tokiam vaikui iš namiškių niekas neatranda laiko? Juk močiutė ar mama turėtų su juo kiekvieną dieną bent trumpai, atitrūkdamos nuo kasdieninio šeiminkavimo, kalbėti, jam ką nors pasakoti, sudominti jį ir įtraukti į bendrą pokalbį. Viena iš tokių priemonių galėtų būti ir pasakų sekimas. Tada vaikas klausos, kartais ko nors paklausia, pakartoja ir tokiu būdu pratina taisyklingai ištarti žodžius. Jei pasakoje yra dainelė, vaikas gali padainuoti pradžioje drauge su pasakos sekėja, o vėliau jau ir vienas. O kiek daug tie vaikučiai nustoja, kurie namuose nieko negirdi – tik televizijos programas temato. Koks yra laimingas vaikystės pasakų laikotarpis. Kaip viskas įdomu būdavo. Kaip seniau vaikai laukdavo, kad močiutė papasakotų apie karalaites, karalaičius, nykštukus, laumes, raganas, kiškiukus, vilką-pilką, lokį-tinginį, lapė-snapę ir kt. Pasibaigus pasakai, vaikai šaukdavo: „Močiute, dar! Močiute, dar!“ O žiemos vakarais, susigūžę aplink mamą ar močiutę, jie klausydavo iki užmigdavo. Dabar vaikams įjungiamą televiziją. Tiesa, kai kas iš jaunųjų auklėtojų sako, kad pasakos netinka vaikams, nes yra žmogaus fantazijos kūriniai, vaikams šiais laikais reikią daugiau realaus gyvenimo, o be to, pasakos yra paskolintos iš kitų tautų. Man atrodo, kad ši moderni pedagogika ar tik ne pertoli nueis. Pasakų sekimas pasaulyje dar niekam nepakenkė ir nieką žmogūdu nepadarė. O keturiolikos metų mokinys, prisižiūrėjęs televizijos programų, tėvo medžiokliniu šautuvu iššaudė visą penkerių asmenų šeimą – motiną, tėvą ir tris jaunesnes seseris. Aplink tai buvo rašoma net keliuose laikraščiuose.

Aplink pasakų atsiradimą yra daug sukurtų teorijų, būtent: mitinė, indų, germanų, rytų ir kt. Tačiau yra viena teorija – etnografinė, kuri aiškina, kad kiekviena tauta yra pajėgi susikurti savo pasakas. Yra kaikurie pasakų motyvai (pvz. apie du brolius) bendri ir kitoms tautoms, bet tai nereikia, kad pasaka yra paskolinta. Bet kokias pasakas paėmus (mitines, buities, gyvulių ir t.t.), vaikam jose yra kas nors įdomaus. Našlaitėlę pasakos pradžioje visi skriaudžia, o pabaigoje ji išteka už karalaičio. Brolis durnelis, kuris buvo visų pajuokiamas ir niekinamas, vėliau tampa šalies valdovu. Mažiesiems vaikams daugiau tinka gyvulinės pasakos. Taip pat yra daug gražių ir literatūrinių pasakų: mūsų Giedriaus, Vaičiuliaičio ir kurio kito. Yra ir kitataučių pasakų išverstų į lietuvių kalbą, pvz.: Grimų ir Anderseno. Tad kyla klausimas, ar nevertėtų ir mūsų šeimoms, kuriose yra mažų vaikų, grįžti prie pasakų sekimo. Vietoje kokios nors menkos televizijos programos, užgriozdintos cigarečių, cigarų, miego tablečių ir kitų reklamų, ar negeriau būtų, kad mama ar močiutė atsistėtų vidury vaikučių ir pasektų jiems apie Eglę, žalčių karalienę, 12 brolių juodvarnių, Sigutę, 9 brolius ir jų seserį Elenytę, brolių jieskotoją ir kt.

Pasakojant pamažu, aiškiai ištariant žodžius, vaikai patys stengsis taip kalbėti. Toks pasakų sekimas galėtų būti ir didelė pagalba pradedančiam kalbėti vaikui. Tad jeigu tėtis – šeimos galva turi uždirbti duoną ir negali ilgiau namuose pabūti su vaikais, tai mama ar močiutė turėtų atrasti laiko savo mažiesiems.

MOTINOS GYVENIMAS

KUN. B. MIKALAUSKAS, O.F.M.

Kiekvienas dejuoja, kad permažas uždarbis. Kiekvienas nori didesnės algos. Tik viena motina dirba neklausdama kiek jai bus mokama, tik motina niekad nestreikuoja. Ji verda, plauna ir valo, ji visai šeimai patarnauja. Ji pirmoji atsikelia rytmetį, ji paskutinė vakare, užgesinusi šviesas ir pabučiavusi kiekvieną, eina poilsio. Ji paskutinė atsisėda prie stalo, ji paskutinė ateina pasižiūrėti televizijos.

Motina taip pat buvo jauna mergaitė, kuri mėgo šiltą lovą šaltais žiemos rytmečiais. Bet kai ji tapo motina, viskas pasikeitė. Vyrą išleisk į darbą, vaikus į mokyklą. Jau ir lūpų dažymas nekasdieninė duona. Jos paskutinė mintis ne sau, bet kitiems. Aukojimasis be ribų. Tai gyvas stebuklas, prie kurio per daug esame pripratę ir nebematome.

Po pirmųjų laimingų vedybinio gyvenimo dienų, motina pradeda nykti kaip žvakė, kurios šešėlyje nurieda pirmosios nepastebėtos ašaros. Jos džiaugsmas kada vaikai geri, kada vyras ją myli. Bet tai tik trumpi laimės momentai, kaip pralekianti drugeliai nakties metu. Pas vyrą randamas tik tėvas, pas moterį randama motina, tėvas ir žmona. Motinos gerumas suprantamas tik tada, kai ji užmerkia akis amžinai.

Motina nėra kaip pavasario vėjas, nudrąskantis medžio žiedus. Ji džiaugsmo ir vilties nešėja. Ji ne įstatymais vadovaujasi, bet meile ir tiesa. Motinos matematika labai paprasta, ji visada numeris pirmas. Ji visada skolinga, bet niekad nesubankrutuoja. Ji turi nepaprastą dovaną: su mažai pinigų nupirkti daug dalykų. Kiekvienas ima jos gyvenimą, jos laiką, jos širdį, o ji kaip kalnų šaltinis neišsemiama. Ji žino, kad nuoširdumas vyrui, atlaidumas vaikams sudaro šeimos harmoningumą.

Yra sakoma, kad po vestuvių per tris savaites vienas antru stebiasi, per tris mėnesius vienas antrą

myli, per tris metus ginčijasi, per trisdešimt metų viens antrą pakenčia, o po to jau mato savo vaikus einančius tuo pačiu keliu. Šventoji karalienė Klotilda yra pareiškusi: "Pasakykite mano vyrui, kad aš savo valią palikau savo tėvo namuose". Tik tikinti motina gali vesti gražų šeimos gyvenimą.

Motinos kilnumas

Kai buvau mažas, maniau, kad dilgės yra tik kojoms dilginti. Vėliau sužinojau, kad ir dilgės turi gerų savumų: išvirtos sriuboje jas valo kraują, šaknys duoda gražią spalvą, iš jų kamieno gaminamas šilkas. Panašiai yra ir su vaikais. Motina tai žino. Ji kasdien aukodamasi dėl savo kūdikių, kantriai laukia didelių vaisių.

Kaip augalas nematomu būdu suima vandenį, saulę ir orą, taip vaikas ima iš motinos galvosena ir charakterį. Motina privalo tai žinoti ir jausti atsakomybę prieš Dievą ir tautą. Motina nerašo didžiųjų veikalių, nestato bažnyčių, neplanuoja raketų pasiekti mėnulio, bet ji sukuria daug didesnę dalyką: ant savo kelių išaugina tai, kas brangiausia pasaulyje — dorą vyrą ir dorą moterį.

Motinystė yra daugiau negu gyvybės atsiradimo mokslas. Motina yra atsakinga už visa tai, ką vaikas mato ir girdi. Motina privalo atsiminti, kad ji nevien gerus piliečius augina, bet virš visko — dangaus gyventojus. Ji išmokina vaikus tikėti į Dievą. Pratina pakelti kentėjimus, nebijoti vargo. Ji daug išlieja ašarų slaptose.

Truputis daugiau nuoširdumo, truputis daugiau griežtumo, truputis daugiau supratimo motinoje galėtų pakeisti žmonijos istoriją. Yra motinų, kurios visiškai pasiaukoja dėl vaikų, pačios save sunaikinda-

mos. Tai nėra teisinga. Vaikai to neįvertina. Jie auga kaip gyvuliukai, be ambicijos, be energijos. Yra moderniškų motinų, nežinančių savo pareigų. Jos mano, kad vaikai gali augti kaip piktžolės. Jų motiniškumas reiškiasi pagal nuotaiką ir socialines aplinkybes. Jos primena vargšą seną žmogų, kurį teko matyti New Yorke su užrašu ant kaklo: dabar yra pavasaris, o aš esu aklas.

Kaip liūdna! Tos motinos pažemina auklėjimą. Jų vaikai niekadės nebus joms prie širdies. Jos moka tik tiek pasakyti: sėdėk tiesiai, nelaižyk lėkštės, ne toj rankoj peilį laikai, nesielk kvailai. Tos motinos mano, kad auklėjimas yra tik mokymas gražaus elgesio, nieko daugiau.

Dievas myli mus motinos širdimi. Motina privalo mylėti vaikus Dievo širdim. Ir Dievas nenorėjo būti be motinos. Kristaus širdis pradėjo plakti su Motinos Marijos širdimi. Dievas ir motina suėjo kartu meilės keliu. Visoj žmonijos istorijoje buvo jaučiama, kad motinos meilę pralenkia tik Dievas.

Tikinti motina

Yra pasakyta, kad motina savo šeimos namų laiko tris kampus ant savo pečių. Teisingas pasakymas. Šeima, kurioje motina nėra nutraukusi ryšio su Dievu, ras išganymą. Motina ugdo vaiką pagal savo mintis ir supratimus. Ji moko vaikus skirti gera nuo pik-

ta, skiepija tikėjimą, Dievo meilę. Motina vaikui yra viskas.

Kūdikystėje vaiko siela yra baltas lakštas. Jei motinos ant to lakšto nerasys tvirtų ir gerų principų, šėtonas to vaiko iš savo budrių akių jau nepaleis. Kova dėl žmogaus sielos prasideda ant motinos kelių.

Tikėjimas reikalingas kiekvienam žmogui, juo labiau jis reikalingas motinai. Moteris be tikėjimo yra nebaigtas ir iškreiptas darbas. Vyras be tikėjimo — pavojingas žvėris, o moteris — pabaisa.

Tikinti motina yra savo namų židinio angelas sargas. Ji skiepija vaikui kilnius jausmus, gėrio ir tiesos troškimus, ugdo gerus įpročius, kurie labai dažnai pakreipia visą gyvenimą. Vaikas, turįs gerą ir tikinčią motiną, niekada nepages. Jis gali pulti, bet mokės ir atsikelti, prisiminęs motinos pamokymus. Amerikos prezidentas Vašingtonas pareiškė, kad visa, kas jame yra gero, yra gavęs iš savo motinos.

Pagrindinis moters pašaukimas yra būti gera žmona ir gera motina. Iš tų pareigų seka, kad svarbiausią darbą katalikybei moteris turi atlikti šeimoje. Čia jos karalystė ir valdžia. Evangelijos realizavimas parapijoje yra įskiepijimas Kristaus dvasios šeimoje. O tą darbą turi atlikti motinos. Motina — tai Ganytojo patarimų ir įsakymų vykdytoja. Ir juo geriau motina atliks savo pareigas, juo augščiau pakils parapijos dvasia. Ne triukšminga veikla, bet tylus darbas yra motinos dirva.

VERMONTO GYDUOLĖS

ELENA GIMBUTIENĖ.

Vermontas — šiaurės rytų Amerikos valstybė besiribojanti su Kanada — savo gamta primena Vokietijos Švarevaldą. Neaugšti kalnai apaugę miškais, tarp jų ežerai, upių slėniai, ganyklos, dirbamos žemės plotai. Didelių miestų bei pramonės centrų ten, palyginti, nedaug; žymi gyventojų dalis — ūkininkai, besiverčią pienininkyste, sodininkyste, bičių auginimu bei klevo cukraus gaminiu. Žmonės sveiki, judrūs, pasižymi fiziniu ištvermingumu ir ilgu amžiumi.

D. C. Jarvis, M.D., pats vermontietis, ilgą laiką stebėjęs Vermonto ūkininkų gyvenimą, savo knygoje "Folk Medicine" aprašo vermontiečių pažiūras į sveikatos palaikymą bei namines jų gydymo priemones. Visos jos daktaro Jarvis yra nuodugniai išbandytos, pasižymi savo paprastumu ir kiekvienam yra prieinamos. Daugumas vermontiečių yra kilę iš vidurio ir šiaurės Europos kraštų, taigi savo prigimtimi daugeliu atvejų būtų artimi lietuviams ir kas jiems tinka, turėtų būti sveika ir lietuviui. Taip samprotaudama norėčiau pasidalinti ir su "Moters" skaitytojomis laikuriais d-ro Jarvis patyrimais.

Vermontietis ypač daug dėmesio kreipia į tai, ką jis valgo ir tiki, kad kaip nuolat reikia dirvą tręšti, o ūkiškus trobėjus atnaujinti bei taisyti, taip ir žmogaus

N. MESKYTĖ-URBONAVICIENĖ

KLUMPIUS

IRENA PACEVIČIŪTĖ

VAISIAI (aliejus)

kūną, "žmogiškus namus" atatinamu maistu būtina nuolat papildyti ir laikui bėgant iš pagrindų atstatyti.

Vermonto ūkininkas valgo ruginę duoną, miežių, avižų bei kukurūzų produktus, bet vengia baltų, devitalizuotų kvietinių miltų ir visko, kas iš jų pagaminama. Mėsos valgo nedaug, kai tik galima pakeisdamas ją žuvimi, varške ar augalinės kilmės baltiminėmis medžiagomis. Iš mėšinių produktų dažniau pasirenka kepenis, širdis ar kitų organų mėsą. Ypatingai daug dėmesio kreipiamą į lapines daržoves — salotas, kopūstus ir kitokius valgomus lapus. D-ras Jarvis tvirtina, kad vermonto šeiminkės savo patiekalams panaudoja virš 50-ties rūšių lapų, kuriuos išsiaugina daržuose, bei prisirenka pievose ir miškuose pavasarį, kol lapai dar nesuspėja subręsti. O žiema Vermonte yra ilga ir šalta, todėl vitaminų bei mineralinių junginių organizme atsargai papildyti vermontiečiai valgo pamėškėse augančio cinamoninio paparčio (Cinamon fernosmunda) dar sraigteliu susisukusius ūgius, renka kiaulpienes, kmynų, krienu, jaunus ūgius ir dar daug kitų laukinių, bei apie sodybas augančių žolių. Jaunus lapelius bei ūgių viršūnėles sunaudoja žalius — salotoms, labiau suaugusias dalis verda. Labai yra mėgiami saldžiai rūgštūs klevų, pikantiško skonio tuopos (poplar) ir laukinės vyšnios jauni lapeliai. Kiekvieną dieną, esą, reikėtų suvalgyti bent po vieną lapelį obelies, skroblo, gluosnio, beržo (birch) ir avietės.

Arbatos ar kavos vieton, o taip pat įvairių negalavimų gydymui vermontiečiai vartoja daug įvairiausių vaistažolių, kurių ar patys prisidžiovina ar perka savo kaimo krautuose. Bet svarbiausia gyduole, be kurios neišsiverčia nei pats ūkininkas, nei jo auginami gyvuliai, yra obuolinis actas. Vermonte yra daug sodų, obuoliai dažniausiai yra perdirbami į siltis (cider), o iš jų gaminamas ir actas (Apple - cider vinegar). Lygiavėriu actui laikomas medus ir daugelyje

atvejų, jūrų algė, vadinama Kelp (Macrocyctis pyrifera).

Gydomąją tų trijų vaistų galią daktaras Jarvis aiškina tuo, kad jie visi trys yra turtingi kalio junginiais, o Vermonto dirvos, taigi ir visi ten gaminami žemės ūkio produktai, daugiau ar mažiau stokoja to labai organizmui reikalingo elemento. Tas savo keliu atsiliepia ir tame krašte gyvenantiems žmonėms ir jų auginamiems gyvuliams. Actas suteikia dažnai reikalingo organizmo syvams rūgštingumo, medus be kalio ir kitokių mineralų turi daug vitaminų ir betarpiškai kraujo absorbuojamų monosacharidų, o jūrų algės yra prikrautos jodo ir bent keturių dešimčių kitokių jūrų vandenyje ištirpusių mineralų.

Obuoliniu actu vermontiečiai gydo štai kokius negalavimus: apsinuodijimas maistu: kelionėje, dalyvaujant pokyliuose ar kai yra įtarimas, kad maistas nėra pakankamai šviežias, Vermonto žmogus prieš valgant ir tuoj pavalgįs išgeria stiklinę vandens parūgštinto actu. Tai paprastai visiškai apsaugoja nuo susirgimo. Atsiradus apsinuodijimo žymėms ligoniui duodamas stipresnis (2 arb. šaukšt. vienai stiklinei vandens) acto skiedinys po gurkšnį kas keleta minučių. Kenksmingos bakterijos nesiveisia rūgščiam substratui. Kai skauda gerklę patariama dažnai ją skalauti acto skiediniu ir po kiekvieno gargaliavimo dar ir atsigeriti to skiedinio. Acto vartojimas sumažina ir gali greit išgydyti slogą, akių ašarojimą, kartais ir kosulį, ypač jei prie acto skiedinio pridedama po lašuką jodo preparato "Lugol" ir medaus. Vermontiečiai tiki, kad nuolatinis obuolinio acto skiedinio gėrimas po 2—3 stiklines į dieną apsaugoja vaikus nuo susirgimų apkrečiamomis vaikų ligomis, o susirgus palengvina ligos eigą. Taigi, Vermonto ūkininko šeimoje prisilaukoma papročio prie kiekvieno valgio išgerti stiklinę vandens su 1—2 šaukštukais acto ir tiek pat medaus.

Daktaro Jarvis stebėjimais toks sistematiškas obuolinio acto skiedinio gėrimas vyro ir žmonos bevaikėje šeimoje pašalinęs nevaisingumą: ne tik atsirandęs ilgai lauktas įpėdinis, bet ir vaikas gimstąs sveikas ir gerai augęs. Panašūs reiškiniai buvo to daktaro pastebėti ir gyvulių ūkiuose: kai pašaras šlakstomas obuoliniu actu, ir prie jo pridėjama jūrų algių ir po keletą lašelių „Lugol“, žymiai sumažėja ar net visai išnyksta karvių nevaisingumas ir daugelyje bandų paplitusios ligos: bruceliozė ir mastitis. Acto priedas prie maisto yra naudingas ir daugeliui kitų veislinių gyvulių, o taip pat ir jauniems veršiukams, šuniukams, net vištomis ir viščiukams.

Inkštų uždegimas, geriant prie kiekvieno valgio stiklinę vandens su 2 šaukštukais acto, žymiai palengvėja, o dažnai ir visiškai išgydomas.

Daktaras Jarvis, įsižiūrėjęs į vermontiečių papročius, pataria senesniems žmonėms sistemingai vartoti acto skiedinį su medumi: esą tai padeda pagyventi protinį ir fizinį veiklumą, sumažina dažnai jaučiamą nuovargį; ši paprasta priemonė padidinanti atsparumą slogai; didelį palengvinimą gauna artritikai ir tie, kuriems kartais mėšlungis įsimeta į kojas.

Vermontiečiai griebiasi acto, kai juos vargina augštas kraujo spaudimas, galvos svaigimas ir pritrūksta kvapo greičiau pajudėjus, net ir tada, kai be matomos priežasties niešti galvos ar veido oda. Jų nuomone padedąs tik ilgas sistematiškas tos gyduolės vartojimas, bet ne vienkartinis atsigėrimas.

Tiems, kurie dėl tos ar kitos priežasties nepakelia acto rūgšties, daktaras Jarvis pataria vartoti obuolių sunką (sweet cider), ypač jei ji nėra cukrumi pasaldinta. Geri kalio šaltiniai yra vynuogių ir spalgenų sunkos ir daug įvairių daržovių.

Migreną vermontietės gydosi kvėpuodamos verdančio acto skiedinio garus.

Dažnai odos susirgimai yra palengvinami, o neretai ir greit išgydomi, tepant pažeistas vietas grynų actu po keletą kartų į dieną. Nušutintas ar apdegintas odos vietas dr. Jarvis pataria sušlapinti neatskiestu actu — tuomet išvengiama paraudimo, pūslių bei skausmo, jei tai yra lengvesni atvejai. Galimas dalykas, acto skiedinys galėtų palengvinti kančias ir neatšargiems kepinimosi saulėje mėgėjams. Nukentėjusiems nuo kontakto su nuodinguoju vijokliu (poison ivy, poison oak) patariama skaudamas vietas sušlapinti laiku nuo laiko 50% acto skiediniu, bet nereikia mirkinti ar dėti acto kompresus.

Taip dažnai net ir jaunus žmones kankinančios išsiplėtusios kojų venos, bent susirgimo pradžioje, pasiduoda acto kuracijai. Jarvis pataria 2–3 kartus į dieną išgerti po stiklinę vandens su 2 šaukštukais acto ir tiek pat kartų įtrinti gyno acto į skaudamas vietas — pagerėjimas turėtų atsirasti maždaug po vieno mėnesio.

Nuovargis dėl nedomiegos nakties ar fizinio bei protinio persidirbimo gali būti greit pašalintas apsi-

trynus visą kūną šiltu acto skiediniu; nereikia tuomet vartoti muilo ir, jei galima, duoti odai savaime išdžiūti nenušluostant jos rankšluosčiu. Jei nuovargis tampa chroniškas, daktaras Jarvis, remiantis vermontiečių papročiais, pataria iki minimumo apriboti prausiamo muilo vartojimą ir dažnai leisti kūnui išmirkti vonioje, kurios vanduo yra gerai parūgštintas actu.

Medumi ginamasi nuo nemigos — vermonto ūkininkas nuolat laiko prie savo lovos bonkutę medaus sumaišyto su obuoliniu actu ir, esant reikalui, suvalgo po šaukštuką, kitą to mišinio. Toji priemonė taip pat pašalinanti vidurių užkietėjimą.

Vermontiečiai labai vertina bičių korius, t. y. medų ir vašką kartu. Mat, koryje kaip aviliuose randamojoje „bičių duonoje“, sudarytoje iš žiedadulkių ir žiedų nektaro, esama daug gydomųjų pradų. Turintiems palinkimą šienligei patariama bent 4–6 savaites prieš užeinant šienligės „epidemijai“ po keletą kartų į dieną čiulpti korinį medų ir kramtyti vašką, kol jame nelieta saldumo. Prasidėjus šienligės laikotarpiui pacientas pasidaro pakankamai atsparus ligai, o šios priemonės tolimesnis taikymas gali jį visai apsaugoti nuo nemalonių simptomų ar bent žymiai juos palengvinti. Korių medus vermontiečių taip pat yra plačiai vartojamas astmos bei įvairių kvėpavimo takų negalavimų gydymui.

Iš kitų gyduoliu vermontiečiai dažnai vartoja ricinos ir kukurūzų alyvas. Ricina čia nėra taikoma, kaip seniau, staigiam vidurių pravalymui, bet kaip antiseptikas ir kosmetikos priemonė. Visokie įpjovimai, nubrėžimai, įdrėskimai tuoj ricinos patepti, greičiau užgyja. Lašelis ricinos išlašintas į paraudusią aki, kai į ją pateko dulkių ar koks krislas, greit nustoja niežėti.

Ricina pasirodė labai naudinga gydant „igimtas dėmes“, senatvės dėmes ir karpas. Jarvis patarimu reikia bent du kartus į dieną pažeistas vietas gerai ištrinti ricina — po mėnesio, kito karpos ir dėmės mažėja ar ir visai išnyksta. Tepimas ricina skatina augimą plaukų blakstienose, antakiuose, mažiems vaikams — galvoje. Kukurūzų alyva, pav. Mazola, vartojama, kaip vidiniai vaistai iki 3 valgomųjų šaukštų į dieną, anot Jarvis, gerai gydo odos egzemas, galvos pleiskanas, plaukų trapumą, o taip pat palinkimą astmai, šienligei ir migrenai.

Daugelis moterų Vermonte vartoja kukurūzų alyvą galvai plauti. Pašildyta alyva gausiai ištepa galvą, gerai išmasažuoja. Po to pakartotinai apriša galvą rankšluosčiu pamirkytu kiek galima šiltesniame vandenyje. Pabaigai išplauna plaukus su muilu ar muilo skiediniu ir vandenyje. Plaukai įgauna stangrumo ir ypatingo žvilgesio. Pabandykite.

MOHAVKO PRINCESĖ PAULINE JONSON

STASĖ GRIGAITIENĖ.

Ant aukšto upės kranto, apsuptas medžių-krūmų ir pievų, netoli Brantfrordo miesto, Kanadoje stovi didelis namas "Chiefswood", kuriame gimė garsi Kanados indėnų poetė Paulina Jonson. Tas namas dabar paverstas muziejumi.

1840 metais Mohavko indėnų vadas Martynas Jonson buvo pakviestas tarpininkauti tarp Anglijos bažnyčios misijos ir indėnų rezervato. Misijos kunigo šeimoje gyveno to kunigo žmonos sesuo Emilija Hovells, o kadangi jaunas indėnas dažnai lankydavosi misijoje, juodu pamilo vienas kitą ir nors iš abiejų šeimų pusės buvo labai priešinamasi, jaunųjų meilė nugalėjo viską ir juodu susituokė 1853 metais rugpjūčio 27 d.

Pagal tų laikų įstatymus, baltoji moteris ištekdama už indėno tapdavo indėne, ir Emilija turėjo apsigyventi indėnų rezervate.

Tais pačiais metais jaunas indėnų vadas savo nuotakai pastatė ir įrengė rezervato ribose puikų namą, kuris turėjo visus patogumus. Tame name, stoviniame nepaprastai gražioje gamtoje, 1861 m. kovo 10 d. gimė Jonsonų jauniausioji duktė – Paulina, būsimoji garsi rašytoja - poetė.

Paulina turėjo du brolius ir seserį. Vienas brolis ir sesuo lankė universitetą (College), o Paulina ir jaunesnysis brolis turėjo namie mokytoją - guvernantę.

Tuo laiku indėnų rezervatas su "Chiefswood" buvo lyg ir Kanados susivienijusių indėnų tautelių sostinė. Jų vadas Martynas Jonson buvo tarpininkas tarp indėnų ir Kanados valdžios. Jonsonai savo namuose priiminėdavo augštus pareigūnus - svečius, kaip princą Eduardą VII, Kanados gubernatorių ir daug kitų, kurių daugelis ir vėliau pasiliko Paulinos draugais.

Dar būdama maža mergaitė, Paulina atidžiai klausydavosi savo senelio, garsaus Mohavkų indėnų vado, įvairių pasakojimų apie indėnų gyvenimą, jų didvyriškas kovas už laisvę. Su savo tėvu, kuriam dėl savo pareigų reikėdavo daug keliauti, Paulina mėgdavo vykti kartu ir grožėtis nepaprasta savo gimtojo krašto gamta. Kultūringa ir išsilavinusi anglė, jos motina, turėjo puikią biblioteką, todėl Paulina turėjo pro-

gos susipažinti su garsųjų rašytojų - poetų, kaip Scott, Byron, Shakespere, Longfellow ir kitų raštais.

Paulina pradėjo rašinėti būdama jauna. Dar pirmoji jos poema nebuvo atspausdinta, kai nelaimė ištiko jos namus: mirė jos tėvas.

Jonsonų šeimą prislėgė medžiaginiai sunkumai, ir Paulinos motina, nepajėgdama išlaikyti didelio namo, su visa šeima persikėlė gyventi į Brantfordą.

Paulinos pirmoji poezija buvo atspausdinta 1885 metais New York žurnale "Gems of Poetry". Jos poezija persisunkusi meile pavergtai indėnų tautai.

1892 metais ji jau buvo tokia garsi, kad Toronto autorių draugija pakvietė ją skaityti savo poeziją Artistų Galerijoje, kurią užpildė Toronto rašytojai, menininkai ir beveik visa tų laikų augštoji visuomenė. Nors tą vakarą Paulina nebuvo vienintelė programos išpildytoja, buvo ir daugiau, kurie skaitė savo kūrinius, bet jai buvo sukeltos didžiausios ovacijos ir ji turėjo kaikuriuos savo kūrinius pakartoti, pav. "Cry From an Indian Wife":

*Jie užmiršo, kad mes, Indėnai, valdėm šitą kraštą.
Nuo jūrų iki jūrų jis gulėjo.*

Tą žemę, kuri nuo amžių buvo mūsų,

Mūsų vieny kunigaikštija ir mūsų teisės vieny.

Šis pasirodymas tiek visuomenėje, tiek spaudoje taip ją išgarsina, jog pasipylė eilė pakvietimų naujiems pasirodymams.

Frank Yeigh, kurs tuo laiku buvo jaunųjų liberalų pirmininkas, tapo jos reikalų vedėju ir per 1893-4 metus Amerikoje ir Kanadoje jie aplankė 50 vietovių ir padarė 125 viešus poezijos skaitymus. Viešų pasirodymų metu poetė dažniausiai dėvėdavo indėnės rūbas.

Paulinos Jonson poezijos kūrybinė dovana, kaip jos biografai rašo, buvo paveldėta iš indėnų. Ji ir pati savo atsiminimuose pabrėžia savo senelio nepaprastą kalbos grožį ir mokėjamą pasakoti įvairiausių padavimų, kurių, deja, parašyti jis nemokėjo.

"Niekam neleisk mane vadinti baltąja moterimi" – ji pasakė Ernest Thompson Seton. "Yra tokių žmonių, kurie galvoja, kad daro man malonumą, sakydami, kad aš esu visai, kaip baltoji moteris... Mano džiaugsmas ir pasididžiavimas yra dainuoti apie garsią savo tautos praeitį, tos tautos, kuri parodė pasauliui tiek hezoizmo kovojant ir mirstant už laisvę. Jos poemų grožis ir meilė jos prislėgtai ir pavergtai tautai primena mūsų poetų dainas apie mūsų pavergtos tėvynės tragediją.

Taip pat keletą kartų ji apsilankė ir Anglijoje – Londone, kur ji turėjo daug draugų ir pažįstamų ir

čia jos pasirodymai buvo spaudos gerai įvertinami ir visuomenės šiltai sutinkami.

Paulina Jonson turėjo nepaprastai jautrią sielą ir sugebėjimą išreikšti žmogaus pergyvenimus.

Kartą vaikščiodama Winnipego kapinėse ir skaičiuodama paminklų užrašus, ji pamatė seselę-vienuolę, kuri, padėjusi ant paprasto kapo gėlių puokštę, atsiklaupė ir meldėsi. Susidomėjusi Paulina, paklausė seselę, kieno tas be paminklo, be parašo, be vardo kapas. Seselė atsakė: „Ji buvo mergaitė, kuri nenorėjo pasakyti savo vardo, o mes gerbdamos jos paslaptį – neklausėme, bet prižiūrėjome ir slaugėme ją. Kai ji mirė, palaidojome kartu su ką tik gimusia ir mirusia jos dukrele. Bet jos, man atrodo, tokios liūdnos ir užmirštos visų, kad aš dažnai ateinu aplankyti jų kapo, atnešu gėlių ir pasimeldžiu“.

Paulina sujaudinta tuojau parašė kūrinį, kuriam vėliau buvo pritaikinta muzika; tai buvo „A Prodigal“:

*Mano širdis užmiršo Dievą dėl meilės tau,
O tu užmiršai mane, pamildamas kitą.
Dabar keliaudama per erškėčių ir liūdesio tyrus,
Atgal prie savo Dievo grįžtu aš,
Kadangi mano Dievas užmiršta praeitį.
Ir užmiršdamas neklausia ir nenori žinoti,
Kodėl aš kartą palikau Jo rankas dėl tavųjų,
Pagaliau atgal pas savo Dievą aš einu.*

Nepaprastai mylėdama gamtą, ji dažnai savo kūrinuose ją apdainuoja, bet ir juose prasiiveržia jos kenčiančios tautos skausmas. Pvz. Gaisrų Gėlė:

*Ir tiktai kur miškų gaisrai siautė,
Naikindami šaltus žiemų laukus,
Maloni laukinė gėlė iškelia savo raudoną galvą
Ir kaip meili dvasia, liūdesiu maitinta,
Ji slepia savo žaizdas beveik kaip žmogiška ranka.*

Toje dainoje Paulina dainavo apie kenčiančią raudoną gėlę kaip apie kenčiantį raudoną žmogų.

Didesnę savo gyvenimo dalį Paulina gyveno Winnipege, kur ir mirė 1913 m. vėžio liga. Jos laidotuvės buvo nepaprastai iškilmingos ir sutraukė minias žmonių.

Namas, kuriame ji gimė „Chiefswood“ 1960 metais buvo restauruotas ir paverstas Paulinos Jonson muziejumi.

Laikui bėgant susidomėjimas jos kūryba: poezija, proza ir leegndomis vis didėja. Net iš Pietų Afrikos plaukia pareikalavimai jos knygų. Jai mirus ne tik Kanados, bet Anglijos ir Amerikos spauda plačiai paminėjo jos gyvenimą, mirtį ir kaip garsios rašytojos gabumus: „Paulinos Jonson poezijoje randame jėgą ir paprastumą, kartu nepaprastą spalvų ryškumą, kur ji išreiškia savo stiprios širdies emocijas, kur dainuoja apie tautos meilę ir gamtos grožį su tokiu nepalyginamu artistišku, kuriuo pavergė daugelio žmonių širdis ir įnešė naujų turtų literatūron.“

Jos, kaip indėnės ir savo tautos dainės, didžiausia jėga plaukia iš tokių jos kūrinų, kaip „A Cry from an Indian Wife“, „As Red Man Died“ ir daugelio kitų.

Bet ar iškovojo jį savąja poezija, kuri literatūrinio grožio pavergė beveik pusę žemyno, savo pavergtai tautai laisvę, apie kurią su tokia meile ji dainavo ir labiausiai troško?

Raudonieji žmonės beveik išmirė pavergti ir uždaryti rezervatų ribose, kaip laukiniai paukščiai miesto narvuose.

Ar iškovojo ir mūsų poetai ir rašytojai mūsų pavergtai tėvynei laisvę?

Aldona Prižgintaitė

* * *

*Nors nužydėjo jau alyvos,
baltumo sniego jazminai...
Vilties žiedai dar mano soduos
žydės ilgai, dar jie ilgai – –*

*Nuneš gal metai mano juoką,
sidabro gijom virs plaukai...
man akyse dar vis vaidensis
linų žydėjimas melsvai – –*

*Širdis kaip paukštė skrist pakilus:
matysis Baltijos krantai...
Tik pasikelt, o nujautimas
kelius nurodys į tenai – –*

*Nors nužydėjo jau alyvos,
baltumo sniego jazminai...
Vilties žiedai dar mano soduos
žydės ilgai, dar jie ilgai – –*

* * *

P I R M A S T A N G O

*Kada šokom mes pirmąjį tango,
nepamiršiu to žvilgsnio akių –
Ir šiandien taip smagu vėl nuklysti,
ir gyvent tos minutės jausmu –*

*Taip toli, taip seniai viskas buvo,
kas dainavo... aš žodžių, neatsimenu jų –
Pilna salė... spūstis... šviesoje sukos poros,
tačiau man buvom mes vieni du –*

*Vienumoj ir dabar užsimerkus
tą melodiją vis dar girdžiu –
Ir matau ir jaučiu tu šypsaisi,
liečias pirštai su tavo delnu –*

*Kada šokom mes pirmąjį tango,
nepamiršiu to žvilgsnio akių –
Ir šiandien taip smagu vėl nuklysti,
ir gyvent tos minutės jausmu –*

* * *

BALANDŽIO SPARNAS

VANDA FRANKIENĖ

Vakaro šešėliams besileidžiant į žemę, "Dievo Angelui" sugaudė bažnyčios varpas, ragindamas tikinčiuosius bent trumpai valandėlei prisiminti Augščiaisiaji: atitrūkti nuo darbų, rūpesčių ir žemiškų džiaugsmų; pakilti siela į dvasinį pasaulį — neregimą, bet esamą ir taip, kaip gyvybė, būtina. Be to pasaulio neįmanomai sunkus ir neįdomus būtų žmogaus gyvenimas.

Atsiliėpdama į šventovės kvieslio balsą, kyla tyli, kukli malda iš daugelio širdžių į augštybes, nes nežinia, ar rytui išaušus bepakils darbui ir vargui — o gal jau būsi pašauktas į amžinatvę. Gal?!

Varpo gaudimas skverbėsi pro medžių šešėlius, pro tekančio mėnulio atspindžius, nustelbdamas netgi miesto triukšmą ir lyg švelnios muzikos akordais paliesdamas didžiulius pastatus ir išnykdamas kažkur tolybėje...

Gatvė ejo žmogus. Žengė jis sunkiai, tarsi kareivis atlikęs tolimą žygį, pilnoj aprangoj brendęs per dumblyną: palinkęs, suvargęs ir nebenumanas, kur to nelemto kelio galas. Gatvės žiburio šviesoje išnirio jo veidas: sustingęs, išbalęs it negyvėlio; klaidios jo akys, burla prasižiojusi nebyliame išgaistyje ar sielvare. Beskubėdama kažkur moteris žvilgtelėjo į praeivį ir išsigandusi pagalvojo: "Girtas ar beprotis; o kažin, ar benuvokia, kur einas?" Baimės apimta, net perbėgo į kitą gatvės pusę.

O varpas vis gaudė ir gaudė. Ir nuostabu: jo garsas palietė keistuolio žmogaus klausą. Sustojo jis krūptelėjęs ir nustebejęs, tarsi iš sunkaus miego pabudęs ir prašnibždėjo:

— Varpas gaudžia... Dievas šaukia! Kurgi esu?!

— Apsidairė. Priešais jį, žiburiu šviesoje, visoj savo didybėj stovėjo balta bažnyčia. Sukaupęs jėgas, kelevis įžengė į Dievo namus.

Bažnyčioje buvo tamsu — šviesos užgesintos. Tik šoniniuose altoriuose spinkėjo spalvoti žiburėliai: tai tikinčiųjų įžiebtos žvakutės stiklo indeliuose. O prieš didįjį altorių raudona liepsnelė žvėčiojo. Jaukumas ir tyla supo šventovę. Iš šešėlių žvelgė šventųjų statulos, o Nukryžiuotojo veidu slankiojo raudona švieselė, švelniai paliesdama čia užmerktas akis, čia kančių iš-

vagotą Viešpaties skruostą, čia krauju sukepusias lūpas. Tamsoje švytėjo nukankinto Išganytojo veidas, paženklintas begaline meile ir pasiaukojimu visai žmonijai. Kažkas gera, nepaprasta, nežemiška supo bažnyčios vidų ir lyg maloningoji paguoda palietė įžengusio žmogaus sielą.

Staiga pasigirsta žingsniai. Prie zakristijos durų suspinksi maža elektros lemputė ir pasirodo senukas zakristijonas didžiuliu raktu nešinas. Mat skuba Tercijonas užrakinti nakčiai bažnyčios didžiausias duris. Ir kaip jis nustemba, pamatęs priešais pat altorių stovintį žmogų. "Negirdėta drąsa!" — šmėkstelėjo Tercijono galvoje mintis. "Užsimok tu man, it kunigas, įeiti už grotų ir, atsirėmus į altorių, spoksoji į Dievą. O ve, kokiais nudėvėtais drabužiais jis vilki! Nevalyti ir batai — dulkini, iškrypę!...

— Tamsta, prašau išeit iš bažnyčios! Aš turiu nakčiai ją užrakinti, — kažkaip nei iš šio nei iš to, labai nedrąsiai paprašė Tercijonas nepažįstamąjį. Žmogus neatsiliepė ir dargi nepajudėjo. Tuomet senukas, nyktelėjęs, priėjo prie stovinčiojo prieš altorių. Palietė jo petį ir jau griežčiau paprašė nepažįstamąjį išsinešdinti iš bažnyčios. Krūptelėjo ateivis ir, atsigręžęs į senuką, sušuko:

— Nuėjęs užrakink duris, o aš čia liksiu! Atėjau Dievo jieškoti. Noriu pasikalbėti su Juo.

"Beprotis!" — sukuždėjo mintis senuko galvoje, ir jis patylomis ėmė atbulas trauktis. Ir taip, nulipęs nuo altoriaus laiptų, pasileido tekinas bėgti, kiek jo senos jos dar pajėgė nešti. Uždusęs atsirado prie klebonijos durų ir patraukė skambutį. Durys atsivėrė.

— Tėve, tėve, — mikčiojo jis. — Ten, — rodė ranka bažnyčios link, — beprotis!...

— Kas? Kur? — teiravosi nesusigaudydamas dvasininkas; pagaliau tarė: — Įeik, Tercijonai. Nurimęs aiškiau papasakosi, kas atsitiko. Klebonas Viskantas įsivedė senuką zakristijoną į kuklų savo darbo kambarį, nurodė patogią kėdę atsisėsti ir pasiūkė savo seserį Mortą, kuri pas jį šeimininkavo.

— Susimildama, Morte!e, gal atneštum kokių raminančių vaistų Tercijonui. Nežinau, kas su juo pasidarė. Atrodo žado netekęs.

Senukas visas virpėjo ir vis bandė kažką sakyti, bet nepajėgė; vien tik vapaliojo ir pirštu rodė bažnyčios linkui.

“Ak, toji senatvė! Viešpatie Dieve...” — pagalvojo klebonas, gailiai žvelgdamas į savo zakristiją, kurio pečius slėgė jau aštuoniasdešimt, neseniai atšvęstas gimtadienis, ir kuris Visų Šventųjų parapijoje pergyveno dviejų klebonų mirtį. Ištikimas, sąžiningas, į savo pareigas augtę įaugęs, arba lyg plyta įmūryta bažnyčios sienoje; tačiau toji plyta, regis, jau bepradedanti trupėti, atsieit — senelis ėmęs grįžti į vaikystę...

Didelis gailestis bei susirūpinimas skverbėsi į klebono širdį, žvelgiant į tą susigūžusį senelį — kada jam pačiam dar vos tik keturiasdešimt metų amžiaus; atsieti, nusimanė tebesas vyra pilname savo pajėgume — linksmas ir tiesus, kaip topolis. “Jis man kaip tėvas”, pamastė kunigas, kai įėjusi Morta padavė seneliui stiklą vandens ir Valerijono lašų. Netiek tie vaistai, kiek tų dviejų žmonių rūpestingumas paveikė zakristiją ir jis pagaliau gana aiškiai prašeko:

— Skubėkime, klebone: bažnyčioje, prieš altorių, stovi beprotis — tikras beprotis!... Pamatysi. O dar rankoje laiko kažkokias baltas plunksnas ir sakosi norįs su Dievu kalbėtis. Man liepė užrakinti duris ir jį palikti nakčiai bažnyčioje.

— Hm, jei taip, tai čia jau kažkas ypatinga. Einau, pažiūrėsim, — visai ramiu balsu atsiliepė klebonas. Tasai ramus jo balsas paveikė senuką Tercijoną. Baimė išnyko ir jis nusekė kleboną; stengėsi vis iš paskos eiti, nors jautė, kad jam priderėtų atidaryti bažnyčios duris. Tyliais žingsniais įėjo juodu į zakristiją ir labai atsargiai, beveik be garso užvėrė duris. Įžengęs į bažnyčią, klebonas atsistojo angoje iš zakristijos į bažnyčią, iš kur aiškiai matėsi didysis altorius.

Taip, ten tikrai stovi žmogus. Jo veido, tiesa, negali aiškiai įžvelgti, bet jo balsas klaikiai skamba tuščioje šventovės erdvėje, prisotintoje vakaro prieblandos.

— O Dieve meilingas, jei tikrai esi, išgirsk mane, išgirsk!... Neatimk iš manęs Petrelį, neatimk... Maldauju Tave! Aš įtikėsiu, kad esi — tik pasigai-

lėk... Žinau, jog nesu vertas — aš, netikėlis ir piktas tėvas. Aš užmušiau — nužudžiau savo sūnų... Po tų žodžių baisi rauda supurtė šio žmogaus kūną. Parpuolęs ir kryžiumi išsitiesęs, vaitojo, o iš jo rankų iškrito kažkoks baltas daiktas ir pasiliko altoriaus papėdėje.

Didžiai sujaudintas, klebonas suprato, kad čia ne beprotis, bet žiauriai kenčias žmogus — sužeista siela.

Patylomis prisiartinęs prie nukritusio baltojo daikto jį pakėlė ir labai nustebo.

Balandžio sparnas! — mintyse ištare jis.

Žmogus pakilo. Mušėsi į krūtinę, gilų žvilgsnį nukreipęs į kryžių, ir šaukė:

— Dieve, aš nužudžiau savo sūnų — ar girdi?! Nužudžiau, bet to nenorėjau. Aš jį myliu. Pasigailėk, atgaivink jį! Neatimk jo iš manęs. Jis, rasit, dar tebėra gyvas.

Švelni ranka palietė vargšą, ir guodžias balsas į jį prašeko:

— Nurimk, žmogau. Kas šaukiasi Dievo, tas esti Jo išklausytas. Eik su manim, gal aš sugebėsiu tau padėti.

— Kunigas! — nustebo sielvartaujantysis ir šiek tiek atsipeikėjo. Bet ir vėl susigriebęs, sušuko:

— Neliesk, palik mane: aš nužudžiau sūnų... Aš žmogžudys!... Neisiu iš čia, kol neišmelsiu Dievą, kad pagytų Petrelis. Jis ten, ligoninėj — miršta... — pamojo ranka, tarytum čia pat matydamas ligoninės pastatus.

Atsiduso palengvėjusia širdimi klebonas, išgirdęs, kad to vargšo sūnus dar tebėra gyvas. Gal dar bus galima jį išgelbėti; gal išvengs tėvas siaubingo žmogžudžio vardo ir visam amžiui sąžinės priekaištų.

— Eikš, žmogau, su manim. Aš turiu gerą bičiulį — labai puikų gydytoją; rasit jam pavyks pagydyti tavo sūnų. Tik eikš, papasakok man, kad žinočiau, kas ir kaip įvyko. Man tai labai svarbu. O po to abu nuvyksim į ligoninę.

— Sakai, kad Petrelis gali dar pagyti?! — To žodžio “pagyti” paveiktas, nelaimingasis tėvas davėsi nusivedamas į zakristiją. Abiem atsėdus, žmogus ėmė pasakoti:

— Turiu žmoną Eleną ir tris vaikučius. Danutė ir Jonukas dar iš Lietuvos atsivežti, o Petrelis gimė Amerikoje — ūkelyje, kurį turime už penkiasdešimt mylių nuo Čikagos. Negalėjome be žemės gyventi.

... VASARA

PANERIUOSE...

Tai, padirbėję fabrike, susitaupėme keletą tūkstančių ir nusipirkome žemelės. Tatai mums atnešė kiek laimės. Verčiamės paukštininkyste. Turime dvi karvutes. Danutė su Jonuku mokslinasi universitete. O Petrelis dar tik dvylikos metų. Jis jau iš pat kūdikystės pasirodė besąs netoks, kokie buvo anie du vaikai ir skirtingas nuo mudvių su Elenute. Dėl to ypač aš labai susirūpinau. Trejų metų dar tebūdamas, jis jau klausinėdavo: — Tėte, o kas tos žvaigždės? Kas toji saulė. Kodėl ji tokia šilta? Kada mėnulis miega, jei jis naktį šviečia? — Ir taip vis be galo. O aš juk nemokytas — neišmanydavau, kaip į daugelį jo klausimų atsakyti. Paūgtėjęs ėmė stebėti paukštelius. Jis visus juos pažįsta iš čiulbėjimo. Žino kaip, kada ir kur jie lizdus suka, kaip vaikus peri. Paukštelius pamėgdžiodamas, jis švilpauti išmoko. Pastebėjau, kad tartum net susišneka su jais. Norėdamas Petrelį prie žmogui labiau naudingų darbų palenksti, nupirkau jam įvairių įrankių: kirvuką, pjūklą ir dar daugelį kitų. Tai įsivaizduoti būtų buvę sunku, kai su motina pamatėm, jog įvairių įvairiausių pavidalų inkilėliai pradėjo atsirasti medžiuose. Dėliai tos priežasties mūsų aplinkoje apsigyveno daugybė paukščių. Petrelis, visas nušvitęs, lyg užburtas džiaugėsi jų čiulbesiu. Tiesa, gražu, smagu, bet tai negyvenimiška! Aiškinau, mokiau: — Pabandyk, sūneli, sukalti suolą ar stalelį. — O jis tik, nusijuokęs, atsako: — Tėveli, kam tas suolas? Maloniausia juk ant žolės sėdėti. O stalą jau turime. — Sodą užveisti tai jis padėjo: laistė, pats ką įmanydamas sodino ir džiaugėsi. Gėles ir gyvulius jis irgi labai myli; bet jo silpnybė — paukščiai, na ir dangaus erdvė. Mokykloje mokėsi gerai; daug skaitė ir rašinėjo. O gamtamokslio vadovėlį, tai kaip maldaknygę brangina. Bet į skaičiavimą nedaug dėmesio tekreipia. Pinigų nevertina. Tad rūpestis mane ėmė slėgti: kur užaugęs dings, toksai nepraktiškas žmogus! Visa tat apsvarstydamas, nusimindavau ir neiškęsdavau jo nepamokęs, nepabaręs. Dar viena nelaimė: Danutė jam parūpino geografijos knygelę ir dar vieną apie žvaigž-

des. Tai kad būtum, kunigėli, matęs: vaikas visai apkvaito. Sakau: paukščiai ir dangaus erdvė — tai jo gyvenimas. Kartais pikta ir nuostabu daros. Vieną dieną pjaunu žolę. Saulė kaitina. Dangus toks tyrai žydras. O atbėgęs Petrelis ir sako: — Tėte, nepjauk žolės, nes lietus ateina: šienas peršlaps, ims pūti ir nebebus gardus mūsų karvytėm. Pradėjau jį barti. Tuokart jis man parodė iš už miško kylantį debesį ir tarė: — jis pranašauja liūtį. — Ir įsivaizduok, tėve: už poros valandų pagavo lyti, kaip iš kibiro pilti.

Pasitarę su žmona, nusprendėm palikti vaiką ramybėje. Sakome: užaugs, įgys daugiau patirties — gal pasikeis. Tačiau kiti žmonės viską sumaišė — nelaimę mums užtraukė. Vieną praeito pavasario dieną sugrįžo Petrelis iš mokyklos dviem balandžiais nešinas. Makytoja, pastebėjusi jo nepaprastą prisirišimą prie paukščių, padovanojo jam porą balandžių. O kaip jis džiaugėsi — negaliu nė apsaityti. Triukšmo dėl to neišdrįsau pakelti, nes tai mokytojos dovana. Apgyvendino tuos savo balandžius klojimo pastogėje; o jiems juk reikia grūdų. Čia jau mano protas ėmė veikti: atsirado proga pradėti vaiką pratinti prie ūkio darbų — neva, kad užsidirbtų grūdams. Turėjo kiemą šluoti, kiaules šerti, karves paganyti, žolę papjaukinti. O aš jam už tai mikėjau grūdais. Berniukas darbų ėmėsi linksmas, buvo patenkintas ir lesino, augino balandžius; gi jų vis daugėjo. Būtų reikėję matyti, kad įtikėtum. Būdavo jis grėbia žolę, o ant peties sau tupi balandis ir burkuoja. Petrelis atsiliepia — ir matai, kad susišneka. Kas apsakys, kiek meilės reiškė jis tiems paukščiams. Visą laisvalaikį praleisdavo su jais. Anksti rytą, dar jam tebemiegant, jo palangėje pasigirdavo burkavimai. Manydamas, kad mes dar tebemiegam, praverdavo langa ir šnekėdavo su jais.

Pagaliau balandžių priviso per daug. Tai Petreliui mokykloje tebesant, vakar išgaudžiau juos ir išvežiau į miestą, palikęs tik du mylimiausius.

Sugrįžusį namo, vos tik įvažiuosį į kiemą, pasi-

tiko mane labai susirūpinusi žmona ir pranešė, kad Petrelis tiek verkiąs, jog ji bijanti, kad nesusirgtų. Vidun įėjęs tikrai išsigandau pamatęs savo vaiką: buvo apsiблаususiom akim ir atrodė lyg proto netekęs. Vis raudėjo, dejuodamas: — Mano balandėliai, mano vargšeliai! — O mane pamatęs, ūmai pakilo ir išėjo; bet tuojau pat sugrįžo, rankose laikydamas tuodu likusiu balandžiu ir, tokiu baugiu žvilgsniu pažvelgęs į mane, tarė: — Tėvai, aš išeinu iš namų ir nebegrįšiu niekad. Neapykanta žerėjo visame jo veide, o iš akių riedėjo ašaros. Dar atsi- gręžė į motiną ir jai pasakė: — Neverk, mama, aš tave begalo myliu, bet nebegaliu čia likti... — Tai taręs, jau pasisuko durų link. Baisus pyktis kilo manyje. Nepasijutau, kaip, pagriebęs sūnų, trenkiau į žemę, o abiem balandžiam nusukau galvas, nuroviau sparnus ir ėmiau mindžioti nekaltus paukštelius, įsisiūbavusioje savo pagiežoje. Pakilo Petrelis, pažvelgė į mane mirštančiojo akimis ir vos girdimai sušnibždėjo: — Mirė balandžiai, mirsiu ir aš... Tu, tėtė, nužudei mus... — Šamones netekęs krito ir štai dabar miršta ligoninėj... O, Dieve, juk tai aš jį nužudžiau! — Ir vėl pradėjo dejuoti ir verkti nelaimingasis tėvas.

* * *

Mažutėje ligoninės palatoje guli berniukas — ligonis. Išblyškęs, baltutis jo veidas, užmektos akys. Tik retkarčiais drebulys sukrečia visą jo kūną ir skausmingai iškreiptos lūpos sujudą. Prie ligonio lovos stovi gydytojas ir pasilenkęs klausosi vos girdimai ir labai nelygiai plakančios širdies, o gailestingoji sesuo deda ledų pūslę ant galvelės.

Jau visas padaryta, kas tik įmanoma, vaiko gyvybei išgelbėti, bet kol kas dar labai kritiška padėtis — Prašau neįleisti lankytojų ir nuo ligonio nepasisalinti. Jam reikalinga visiška ramybė, — tarė išeidamas gydytojas ir pridėjo: — Neužilgo vėl ateisiu.

Ligoninės koridoriuje verčia motina. Kilstelėjusi galvą ji stebi dešimtu numeriu paženklintą kambarį. Savo kenčiančia širdimi ji tiesiog jaučia ir girdi Petrelio širdies silpnėjimą.

Durys atsidaro, ir gydytojas artėja prie jos. Tą pačią akimirką atsiranda nepažįstamas kunigas ir jos vyras. Gydytojas užkalbina motiną. Bet, esant sukaustytai baimės dėl vaiko gyvybės ir nemokant pakankamai anglų kalbos, jai taip sunku suprasti, ką jis jai sako. Čia jau padeda kunigas Viskantas. Nudžiugęs, kad Petrelis dar tebėra gyvas, jis maldauja tėvus nenusiminti, o iš gydytojo stengiasi išgauti tikrą teisybę apie ligonio sveikatos būklę.

— Kažkas nepaprasta bus įvykę su vaiku: išgąstis, ar šiaip koks ypatingai stiprus sukrėtimas jį, matyt, ištiko, — pradėjo daktaras. — Man rūpi sužinoti tikrąją jo ligos priežastį. Vaikas atrodė taip, tarsi būtų stabo ištiktas. Jo gydymui reikėtų vėl kokio stipraus, tik priešingos prasmės, sukrėtimo. O šiaip, kol kas, ligonio padėtis labai kritiška. Išdėstykite visa tai tėvams, nes jie sunkokai mane tesupranta. Pasakykite jiems, jog tuo tarpu nevalia jo lankyti ir išgaukite iš jų, kas ten bus įvykę; tatai sužinojęs, rasit sugebėsiu jį pagydyti.

Gerasis kunigas suramino abu tėvus. O pats, įprąšęs juos kantriai jo palaukt sugrįžtant, pasišalino su gydytoju.

Pastarasis labai įdėmiai išklausė Petrelio gyvenimo istorijos, kurią kunigas apsakė jam su visomis iš nelaimingojo tėvo girdėtomis smulkmenomis. Sujaudinto gydytojo nuomone, Petrelis, užaugęs, galė-

tų tapti įžymiu gamtos mokslininku. Bet patsai pirmutinis uždavinys — bandyti kaip nors išgelbėti tą nepaprastai trapios sielos berniuką.

Antroji savaitė jau baigiasi, o ligonio sveikata dar nesitaiso. Gydytojui leidus, tėvas lanko ligonį; o motina gavo sutikimą naktimis prie jo budėti. Geraširdis kunigas dažnai jį lanko. Tačiau Petrelis nepajėgia aplinka domėti. Jo veidelis pamažėl menkėja; užmektos jo akys diena po dienos kažkaip gilyn dumba. Jis dirbtiniu būdu maitinamas — kažin kokių baltų skysčių, iš pakabinto stiklinio indo, pro pradurtą rankelę. Nerimasčio apimti tėvai mato, kaip jų sūnelio gyvastis išlėto nyksta.

Nejtikėtina, bet tėvas per tokį, palyginti, trumpą laikotarpį pražilo ir sumenko; pasidarė visai nebepanašus į buvusį apyjaunį žmogų. Kiek daug meilės ir gailesčio spindi jo akyse, kai ties sūneliu pasilenkęs maldauja:

— Gyvenk, vaikelį, pasigailek mūsų...

Ligoninės koridoriuje Danutė ir Jonukas sielojasi. Jiedviem leista tik retkarčiais pažvelgti į brolelį. Tėvui išeinant, aplankius Petrelį, jie visi trys patylomis pranyksta iš ligoninės.

— Tėtė, — prašneko sykį Danutė: — einam va, ten, į lietuvišką valgyklą. Užkąsim, ir tada vėl sugrįšim.

Tėvas be žado linkteli galva. Vaikai supranta, jog jam nebesvarbu kur eiti.

Gatej automobiliai ūžia, autobusai slenka, lėktuvai ore burzgia, praeiviai kažkur skuba. O štai, čia pat ir toji valgykla.

Nagi, Viešpatie: ant naujų namų stogo tupi du balandžiu ir burkuoja. Tėvas ir abu vaikai nė nepasijutę stabtelėja. Pastarieji krūpteli, pamatę tėvą galutinai išblyškusį ir tarsi nebepajėgianti toliau eiti. Jį išpradžių trenkte pritrenkia neišpasakytas širdies skausmas. Bet tuojau sušvinta mintis jo suvargusioj galvoj: — Reikia Petreliui nupirkti balandžių! Nė žodžio netaręs, jis skuba prie autobuso. O pastebėjęs didelį susirūpinimą vaikų veiduose, jis sako:

— Važiuojam nupirkti porą pačių gražiausių balandžių Petriukui, galgi tai jam padės. Juk didmies-tyje galima viso ko gauti. Porai valandų praslinskyje visi trys dideliu narveliu nešini, prašosi gydytojo įleidžiami į ligonio kambarį. Kiek pamąstęs, daktaras sutinka.

Balandžiai narve burkuoja. Visa šeima, kvėpavimą pristabdydami stebi ligonį.

Narvelį pravėrus, išsprūsta vienas balandžių ir, paskraidęs po kambarį, nutupia tiesiai ant ligonio rankos. Jo lūpos nusišypso ir ištaria vos girdimus žodžius:

— Mano balandėliai!... — Tas posakis smigte įsminga į artimųjų ausis ir širdis. Motina tuojau išleidžia iš narvo ir antrąjį balandį. Burkavimas pripildo kambarį. Ligonio akys plačiai atsimerkia. Gyvybė matomai grįžta. Į kambarį įžengęs gydytojas tikrina pulsą ir nudžiugęs pasako:

— Vaikas išgelbėtas! Jis gyvens.

Pro langą įsiskverbęs saulės spindulys nušviečia dabar jau laimingų tėvų veidus. O ten, šventovėje, mišias atnašaujantis kunigas už Petrelio sveikatą pajunta didį Viešpaties gailestingumą visiems, kurie Jo šaukiasi.

Zakristijoje, ant lango, guli užmirštas baltas balandžio sparnas. Vaivorykštės spalvomis žėri jis, saulės spindulio pro vitražus glostomas.

Dr. E. Tumienė dalyvavo P. Kalifornijos universiteto suruoštoje lyginamosios literatūros konferencijoje, kur ji skaitė paskaitą apie 19 amžiaus literatūrą.

Washington'o D. C. Kristijono Doneičio šeštadieninė lietuviška mokykla užbaigė 1966/67 mokslo metus. Ta proga suruoštoje gegužinėje 26 mokyklą lankiusieji vaikai suvaidino "Grybų Karą" Rūtos Penkiūnienės ir Reginos Petrutienės pritaikintą scenai.

Šv. Kazimiero seserų kongregacija šiemet švenčia 60-ties metų sukaktį. Kongregacija buvo įkurta 1907 metais J.A.V.

Dr. O. Gustainienė yra naujai išrinktos K.L.K.M. Draugijos centro valdybos pirmininkė. Naujai pirmininkei ir visai centro valdybai linkime sėkmės darbe.

Stud. L. Rudinskaitė, kuri studijuoja chemiją McGill universitete Montrealyje, jau antrą kartą iš eilės gaus stipendiją, kaip geriausia studentė.

Sol. L. Šukytė išpildė programą Lietuvių Dienoje Montrealyje, kuri įvyko š.m. rugsėjo 2 ir 3 dienomis. Taip pat programoje dalyvavo Aušros Vartų parapijos choras ir Hamiltono "Gyvataro" ansamblis, kuriam vadovauja p. G. Breichmanienė.

Rūta Marija Krivickaitė-Penkiūnienė yra viena iš pasišventusių lietuviškam jaunimui mokytojų prie Atlanto Vandenyno. Ji yra Vašingtono, D.C. šeštadieninės Kristijono Doneičio mokyklos vedėja. Šiemet jos ir kitų mokytojų žinioje buvo apie trisdešimt mokinių. Jų tarpe mokėsi jos dukrelė Daina, jau pabaigusi du skyrius. Sūnelis Algis lankė lietuvišką darželį, kurį mok. Rūta Penkiūnienė suorganizavo su kitomis motinomis prieš kelerius metus.

Mok. R. Penkiūnienė stengiasi perduoti jauniems tautinę dvasią, samoningumą bei Lietuvos meilę, kurią jos rūpestingi tėvai joje skiepijo nuo

pat mažens. Abudu su vyru inžinierium Vytautu saugoja lietuviškas tradicijas, dalyvauja lietuviškose organizacijose ir duoda puikų pavyzdį kitoms jaunoms lietuviškoms šeimoms.

Mok. Rūta Penkiūnienė gimė Kaune. Freiburge mokėsi lietuvių vaikų vasaros kolonijoje. 1945—1950 m. lankė prancūzų pradžios mokyklą. Nuo 1950 m. mokėsi Čikagoje Šv. Kryžiaus pradžios mokykloje, kurią baigė 1952 m. Lankė šeštadieninę Brighton Park lietuvišką mokyklą. Labai mėgo sceną, deklamavimus bei vaidinimus. Vaidino J. Blekaičio, P. Pilkos ir A. Rūko pastatymuose jaunimui. Nuo 1952 m. mokėsi Roosevelt High School Vašingtone, D.C. ir 1956 m. baigė, gaudama ambasados skiriamą prancūzų kalbos Jean d'Arc medalį. Vadovavo Vašingtono lietuvių skautų skilčiai. Vasaromis dirbo Putnamo mergaičių stovykloje, bei prisidėjo prie laikraščio leidimo. Vašingtono Board of Recreation statomose jaunimo veikaluose vaidino pagrindines roles. Jos nuotrauka buvo įdėta dienraščio pirmame puslapyje.

1956 m. įstojo į George Washington Universitetą. Studijavo pedagogiką, prancūzų literatūrą ir vokiečių kalbą. Jai buvo pasiūlyta trijų metų krašto apsaugos ministerijos stipendija prancūzų kalbos mokytojai ruoštis. 1960 m. gavo bakelauratą (B.A.) ir 1963 m. magistrės laipsnį (M.A.). Dėstė prancūzų kalbą vietinėje mokykloje. Suorganizavo su seserim Irena Vašingtono lietuvių studentų skyrių.

Kaip matyti, nuo pat mažens ruošėsi būti kuo geriausia mokytoja. Vašingtono Lietuvių Bendruomenė džiaugiasi turėdama ją savo tarpe ir linki ir toliau nepavargti lietuvišką jaunimą mokyti. **B. Saldukienė**

Muz. D. Skrinskaitė, Toronto "Varpo" choro naujoji dirigentė. Gimusi Lietuvoje 1942 m. Baigusi Toronto Universiteto muzikos ir pedagogikos skyrius. Dirba, kaip mokytoja Toronto gimnazijoje. Yra plačiai pagarsėjusi, kaip gera akomponiatorė. Aktyviai reiškiasi muzikiniame darbe su lietuvišku jaunimu. Naujai dirigentei linkime daug sėkmės lietuviškos muzikos baruose!

New York'o "Operetės" Moterų Choras surengė 48-tąjį metinį koncertą, kuris įvyko 1967 m. balandžio 15 d. Maspeth'o Lietuvių Piliečių Klubu salėje, Maspeth, N. Y.

Koncerte taip pat dalyvavo svečias iš Connecticut Hartford'o "Aido" choras, vadovas Jurgis Petkaitis.

New York'o "Operetės" chorui per eilę metų vadovauja muz. Mykolas Cibas. Šiuo metu chorą sudaro tik moterų rinktiniai balsai.

1969-tais metais choras švęs aukštinį savo veiklos jubiliejų.

New York'o "Operetės" moterų choras 1967 m. balandžio 15 d. 48-to metinio koncerto metu. Iš kairės į dešinę, pirmoje eilėje: M. Akelienė, Z. Laurinavičiūtė, A. Zaunienė, A. Uknevičienė, A. Katinienė, O. Daildytė (choro pirmininkė), muz. Mykolas Cibas (choro vadovas), B. Labutienė, M. Jonavičiūtė, A. Roževičiūtė, E. Cibienė, J. Buzaitė, G. Kiimalehto; antroje eilėje: E. Bublaitienė, O. Barasnevičiūtė, E. Dėdinienė, E. Vizbarienė, M. Klivėckienė, B. Jalinskienė, M. Mačiūnienė, M. Virbickienė, L. Gudėlienė (choro reikalų vedėja), dr. M. Žukauskienė, P. Spudienė.

Irena Aldona Krivickaitė-Raulinaitienė yra taip pat viena iš pasižvenčiusių lietuviškam jaunimui mokytojų, kuri nuo Atlanto Vandenyno su savo vyru inžinierium Julium Raulinaičiu atsidūrė prie Didžiojo Vandenyno. Šiais mokslo metais dėstė lietuvių literatūrą Los Angeles šeštadieninėje Šv. Kazimiero lietuviškoje mokykloje. Šioje mokykloje jos dukrelė Jūratė baigė tris skyrius ir laimėjo dovaną už geriausią lietuvių kalbos mokėjimą.

Irena Raulinaitienė gimė Kaune. Lankė Marijos Varnienės Montessori vaikų darželį, kur pradėjo rašyti eilėraščius. Freiburge, mokėsi lietuvių vaikų vasaros kolonijoje. 1945–1950 lankė prancūzų mokyklą College Turenne, gaudama premijas iš prancūzų kalbos ir matematikos. Nuo 1950 m. mokėsi Hyde Park Highschool. Lankė šeštadieninę Brighton Park lietuvišką mokyklą. Nuo 1952 m. Vašingtone, D.C. mokėsi Roosevelt Highschool, kurią baigė labai gerai, su pasižymėjimais matematikoje ir mene. Dalyvavo 16-je Vašingtono dailininkų parodoje. Su savo seserim Rūta suorganizavo skaučių skiltį.

Istojusti į George Washington Universitetą, studijavo chemiją, ypatingai pasireiškė matematikoje, gavo iš chemijos vienintelę, specialiai mergaitėms skirtą stipendiją ir paskutinius dvejis metus dirbo chemijos laboratorijoje asistente. 1958 m. gavo gamtos mokslų bakalauratą (B. Sci.). Magist-

ruį ruoštis turėjo aštuonis pasiūlymus asistentship'ui. Pasirinko Perdue Universitetą Indianoje, kur kartu su savo vyru ruošėsi magistrams. Vėliau dėl šeimyninių pareigų persikėlė į Los Angeles, kur 1965 m. gavo gamtos mokslų magistrės (M. Sci.) laipsnį iš chemijos.

Washingtono kolonija linki pavyzdinčiai Raulinaičių lietuviškai šeimai persikelti atgal prie Atlanto Vandenyno.

B. Saldukienė

Muz. Danutė Rautinš renka, Kanados valstybiniam muziejui, medžiagą apie lietuviškas liaudies dainas. Dainos yra užrašinėjamos į magnetofono juosteles. Kaip dainininkės, žinančios daug lietuviškų liaudies dainų, pasireiškė: R. Kutkienė, A. Campbell, A. Markutienė, A. Strazdienė, E. Jankutė, E. Padolskienė, J. Juškevičienė ir kitos. Sutartinės dainavo: E. Ališauskienė, B. Danaitienė, A. Rusinienė ir A. Skilandžiūnienė. Pradėtas dainų rinkimo darbas yra tęsiamas ir toliau.

Septintojo "Gintaro Baliaus", įvykusio 1967 m. birž. 17, South Shore Country Club, Chicagoje, garbės stalas. Iš kairės — Aldona Brazienė, Čikagos Lietuvių Moterų Klubo archyvistė, Aldona Daukienė Klubos sekretorė, Milo Krajicek, Kristina Austin, Klubos pirmininkė; Klubos Garbės Pirmininkė — Juzė Daužvardienė; Baliaus rengimo komisijos pirmininkė — Silvija Petrošienė; Lietuvos Generalinis Konsulas dr. P. Daužvardis; Klubos vicepirmininkė Genovaitė Ambrozaitė Krajicek; viena Klubos steigėjų, buv. pirmininkė Elzbieta Satkauskienė. Orkestras — Jono Bijansko.

Čikagos Lietuvių Moterų Klubas, gyvuojąs arti 50 metų, birželio mėnesį suruošia tradicinį "Gintaro Balių", kuriame lietuviškų melodijų, šokių, dainų, bei puošmenų atmosferoje, pristatomos lietuvių kilmės lietuvaitės. Baliaus pelnas skiriamas stipendijų fondui.

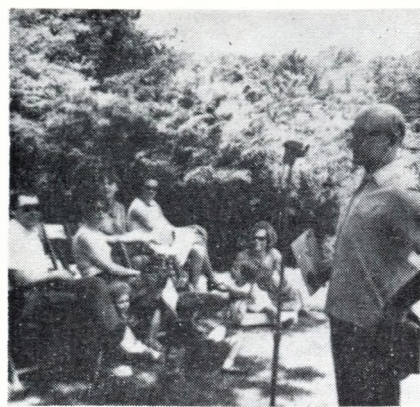
Šių metų "gintarėlės", pasipuošusios gintaro lašeliais ir nešinos raudonų, žalių, geltonų gėlių puokštes: Pirmoj eilėj, iš kairės: **Longina Kučinskaitė, Elena Razminaitė, Barbara Šarkaitė, Viktorija Hofer.** Antrojo eilėj: **Pauleta Petrošienė, Ieva Sobutaitė, Viktorija Kašubaitė, Jacquelyn Šulmiskaitė, Eileen Gribauskaitė, Marytė Prunskytė.**

Po pristatymo, debutantės pašoko "Sadutę", vėliau — su tėvais — Suktinį ir Dr. V. Kudirkos "Nemuno Vilnys" valsa. (Foto V. Noreikos.)

Washingtono lietuvių šeštadieninė mokykla, sėkmingai pabaigusi mokslo metus, surengė linksmą iškilą. Jos metu buvo suvaidintas scenos vaizdelis "Grybų karas", kurį paruošė mok. R. Penkiūnienė ir R. Petraitienė. Tėvų komiteto vardu žodį tarė raš. Vaičiulaitis (dešinėje).

Rašytojas Antanas Vaičiulaitis, įpinamas subtilaus humoro, apžvelgė Jono Aisčio praeitų dienų gyvenimo aplinką ir kūrybą. Henrikas Kačinskas, dailiojo žodžio meistras, paskaitė Antano Vaičiulaičio kelionių aprašymų ištraukų, kuriose buvo aprašomas ir solenizantas.

Patsai poetas taip pat tarė žodį pasakodamas susirinkusiems keletą savo gyvenimo epizodų.

Be to, turėjau ir aš malonios progos pateikti kiek atsiminimų nuotrupų iš seniai praeitin nusiritusių "Aušros" gimnazijos laikų. Buvome mes klasės draugai. Paskutiniaisiais gimnazijos mokslo metais, artimi Jono draugai (Petras Juodelis, Antanas Miškinis) matė jame bręstantį didelį poetą. Prieš 40 metų, uždarėme mes "Aušros" gimnazijos duris, atsisveikinę su nerūpestingomis jaunystės dienomis ir išėjome į platųjį pasaulį kiekvienas kitais keliais.

Jono Aisčio neišsamių dvasinių gelmių pasaulis atspindi daugelyje jo parašytų eilėraščių, straipsnių ir kitų literatūrinių žanrų skityse. Tačiau jo kūrybos didžioji jėga yra poezija. Lietuvių Enciklopedijoje tarp kitko pastebima, kad Jonas Aistis išstobulino naująją simbolistinę romantinę srovę lietuvių literatūroje. Jo poezija pasižymi lyriniu jausmų ir minties grynumu. Jis sugeba ir smulkiausias tikrovės apraškas suauti su bendromis ir didelėmis būties problemomis, tai nudažydamas asmeninės gėlos ir ilgesio varsa.

Tarpe pasirodžiusių Aisčio knygų tenka suminėti bent kelias, tai: Eilėraščiai, Imago Mortis, Intymios Giesmės, Užgesę Chimeros Akys, Atsiminimai apie Laiką ir Zmones, Pilnatis ir kt. Reikia pastebėti, kad Aistis yra dar redagavęs ir keleta knygų; pvz. Jurgio Baltrušaičio Poeziją, Laisvės Kovų Dainos ir kt.

Jonas Aistis yra gimęs 1904 metais liepos mėn. 7 dieną vargingoje šeimoje Kampišio dvare, Aukštosios Panemunės valsčiuje. Baigęs "Aušros" gimnaziją studijavo Vytauto Didžiojo Universitete Humanitarinių Mokslių Fakultete Kaune, vėliau gaves stipendiją, studijas tęsė Grenoblio Universitete ir ten gavo daktaro laipsnį.

Siuo metu Jonas Aistis dirba Washingtone, Kongreso Bibliotekoje. Jie augina du sūnus ir dukrą studijuojančią universitete. Ponia Aldona Aistienė-Grajauskaitė, paties poeto teigimu, esanti nuoširdi jo darbų vertintoja ir kritikė.

Gražina Krivickienė-Gustaitytė

PAMINĖTAS JONAS AISTIS

Jono Aisčio poezijos ir jo keturiasdešimties metų literatūrinio darbo minėjimo popietę Washingtone suruošė Lietuvių Bendruomenės skyrius, sutraukęs gražų būrį vašingtoniečių ir baltimoriečių svečių.

Šiais metais suėjo keturiasdešimt metų kai Jono Aisčio (Aleksandravičiaus) pirmasis eilėraštis "Gegutėlė", pasirodė spaudoje, "Ateityje". Joana Vaičiulaitytė, pati tartum gegutėlės simbolis, dvelkianti jaunystėje, ar beveik vaikystėje, gražiai "iškukavo", liaudies lyrikos stiliumi parašytą poeto kūrybos rytmečio eilėraščių. Tuo buvo pradėtas Aisčio poezijos pristatymas.

Programa buvo tvarkoma patyrusio režisoriaus Jurgio Blekaitis. Todėl skaitytų veikalų parinkimas, jų perdavimas, parinkti asmenys, sudarė tikrąją literatūrinę šventės nuotaiką. Įvairių epochų ir nuotaikų Aisčio poeziją santūriai, giliu įsijautimu, gražia lietuviška tarsena, skaitė Danutė Vaičiulaitytė, Tadas Vasaitis ir Vakarė Aistytė, kuri ypač įspūdingai perdavė savo tėvo kūrinius.

Liucija Vasiliauskaitė, jaunoji kanklininkė iš Clevelando.

Aisčio poezijos popietėje š. m. balandžio mėn. 23 dieną programos dalyviai, iš kairės į dešinę: Dr. Jonas Genys — Washingtono Lietuvių Bendruomenės pirmininkas, Jurgis Blekaitis, Danutė Vaičiulaitytė, Joana Vaičiulaitytė, Antanas Vaičiulaitis, Vakarė Aistytė, Jonas Aistis, Tadas Vasaitis, Gražina Krivickienė, Henrikas Kačinskas.

METAI WATERBURIO MOTERŲ

KLUBO VEIKLOJ

L.M.K.F. Waterburio skyrius, gegužės mėn. 28 d., susiję metiniam susirinkimui O. Tonkūnienės namuose. Narių susirinko rekordinis skaičius, t.y. aktyvių narių, nes turime nemažai ir „negyvų dūšių“. Bet jų yra kiekvienoje organizacijoje.

Susirinkimą pradėjo pirm. G. Valiulienė visų vardu pareiškdamą užuojautą narei A. Matienei dėl neseniai ją ištikusios nelaimės — vyro mirties.

Keturios narės atstovavo Waterburio klubą balandžio 30 d. Klubų suvažiavime — 20-mečio minėjime New Yorke. Jos pakaitomis pasakojo savo įspūdžius.

Pirm. Valiulienės metinis Waterburio klubo veiklos pranešimas buvo ilgas, nes klubas pereinantis metais nesnaudė: tradicinė klubo gegužinė Juodžių sodyboje davė \$220 pelno, o rudens balių spalį mėn. — 500 dol. pelno. Pelnas buvęs paskirstytas sekančiais — Centru — 150 dol., Skautų stovyklai — 50 dol., Vasario 16 gimnazijai — 25 dol., Muencheno Moterų Klubui — 30 dol., Lituanus žurnalui — 10 dol., skautiškai spaudai — 10 dol., Jamboree Fondui — 10 dol., Moteris žurnalui — 10 dol., Lietuvių Fondui — 50 dol. (anksčiau jau įmokėta Lietuvių Fondui 150 dol.). Mirus Centro pirmininkei L. Bieliukienei, vietoj gėlių klubas aukojo Tautos Fondui — 25 dol. iš kasos, 30 dol. papildomai surinko iš narių. Mirusioji buvo paminėta per A. Paliulio radiją, apie jos veiklą ir nepaprastą asmenybę kalbėjo klubo narė O. Saulaitienė. Mėnesiui praėjus mirė mūsų narė E. Vaišnienė. Sėrmensy ir laidotuovė dalyvavo visas klubas organizuotai. Kapinėse klubo vardu atsisveikinimo žodį tarė M. Taruškienė.

Rugpjūčio mėnesį turėjome viešnią iš Australijos — p. Vaicekauskienę. Jai priėmimą savo namuose suruošė S. Išlinskienė. S. Išlinskienė norisi paminėti dar kaip viso klubo „spiritus movens“, ar tai rudens balių ruošiant — organizuojant bufetą ir pan. — ar tai sėdint prie telefono valandų valandas bandant suorganizuoti nares Baisiojo Birželio minėjimui, Jaunimo Studijų Dienoms pagelbai, lietuviškų knygų (anglų kalba) platinimą vietos bibliotekose ir t.t. ir t.t.

Turime daugelį klubo geradarių visur padedančių, juos visus neįmanoma čia suminėti, bet dar vieną klubo narę norėtusi paminėti, kuri daug prisideda prie gero klubo finansinio stovio, tai A. Davičikienė. Turėdama savo gėralų parduotuvę, aukoja „galoną“ — kita ir padeda sukelti daugiau pelno balių ar gegužinės metu.

Moterų klubas dalyvavo prof. A. Aleksio 80 metų paminėjime su dovana ir sveikinimais. Sktn. A. Saulaičio 60 metų sukakties paminėjime jubilato vardu klubas parėmė Skautų Aidą 20 dol. dovana. Naujosios Angli-

jos Atlanto pakraščio Jaunimo Studijų Dienoms paremti klubas skyrė 30 dol. Apylinkės bibliotekoms paaukojo lietuviškų knygų anglų kalba už 30 dol. Sv. Juozapo parapijos bibliotekos kambariui įrengti buvo duota 50 dol. ir padovanota knyga „Introduction to Modern Lithuania“. Į Lenkiją pasiųsti 3 rūbų siuntiniai ir dar 3, su 50 dol. auka perduoti Balfui. Vasario 16 gimnazijai Vokietijoje pasiųstas siuntinys paklodžių. Persiuntimą apmokėjo vienas klubo geradarių M. Gureckas. Į Vietnamą, buv. Waterburiskiui kapt. Jasačiui prašant, buvo pasiųsta 3 siuntiniai pavienių narių pinigais ir aukomis, organizuojant A. Bajorynienei. Narės A. Žiugždienės sūnui, sužeistam Vietname ir esančiam Havajuose ligoninėje, nusiųstas maisto siuntinėlis. Juo rūpinosi S. Išlinskienė ir G. Valiulienė. Taip pat knygų ir laikraščių siuntinėlių jam pasiuntė E. Bražėnienė.

Po tokio išsamaus veiklos ir finansinio stovio pranešimo, iždininkei M. Pesienei beliko tik pridėti galutinio kasos stovio skaičius, o Revizijos Komisijos pirm. A. Gylienė patvirtino ir pasidžiaugė, kad visa atskaitomybė esanti pilnoje tvarkoje.

Toliau sekė „dalis sopulingoji“. Sehoji valdyba susidėjusi iš: pirm. G. Valiulienės, vicepirm. I. Končienės, sekr. E. Bražėnienės, ižd. M. Pesienės ir vicepirm. socialiniams reikalams „visų darbų koordinatorės“ S. Išlinskienės, atsistatydino. Po ilgokų diskusijų išrinkta nauja valdyba, kuri pasiskirstė pareigomis sekančiais: pirm. D. Venclauskaitė, vicep. A. Madeikienė, sekr. M. Kudirkienė ir ižd. E. Šlinskienė.

Toliau sekė „linksmoji dalis“ prie šeimininkės O. Tonkūnienės paruošto stalo. Buvo prisegta gėlių puokštė, įteikta dovanėlė tinkanti naujų namų apyvokai, klubo ilgametei iždininkei M. Pesienei, atsisveikinant ir linkint jai geros sėkmės naujoje gyvenvietėje Fairfield, Conn. Ji ir toliau lieka Waterb. klubo nare. Gėlių puokštė prisegta ir sugiedota ilgiausių metų O. Tonkūnienė, švenčiančiai savo gimtadienį, taip pat gėlių puokštė prisegta S. Išlinskienė už išskirtiną pasidarbavimą klubo gerovei. Pasveikinta narė O. Trečiokienė švenčianti aukštinį vedybų jubiliejų.

Taip atšventusios, atgiedojusios ir pasivažišusios išsiskirstė visos pilnos naujų planų ateities darbui.

Lietuvių Moterų Klubu gegužinė įvyko birželio 4 d. D. Venslauskaitės sodyboje. Oras buvo puikus, gal kiek ir perkarštas, kaikiuriuos numatytus svečius nuvaręs prie jūros ar į paže-ri, tačiau susirinko apie 70 pasisvečiuoti užkandžiaujant „hamburgeriais“, „karštais šuniukais“. Pelno, be-rods, padaryta virš 100 dol., kuris bus skirstomas jau rudenį.

Narė

AR GALIME BŪTI RAMŪS?

„Težino visi seminaristai, težino visi kunigystės siekiantieji jaunuoliai ir vėlesniame amžiuje pašauktieji, težino visi vienuolių novicijai ir novicijos, kad popiežius yra su jais, už juos meldžiasi ir su džiaugsmo bei vilties ašaromis laimina juos visus ir kiekvieną skyrium Kristaus vardu, kurio kviečiami jie ateina“.

Taip kalba šv. Tėvas šio mėnesio pradžioje visai Bažnyčiai skirtame laiške, kuriuo ragina antrąjį sekmadienį po Velykų laikyti „viso pasaulio maldos diena už pašaukimus“. „Jis neslepia susirūpinimo vis mažėjančiais dvasiniais pašaukimais: „Perdaug yra tuščių vietų plačiuose Bažnyčios darbo baruose“. Jis primena visiems dvejopą pareigą — melstis ir dirbti kas ką gali, kad turėtume daugiau apaštalu, nes „Evangelijos paskleidimas priklauso nuo jų skaičiaus, veiklumo bei šventumo“.

Pašaukimas būti kunigu ar vienuoliu yra Dievo malonė. Tai ypatinga Dievo malonė. Be šios malonės negalima būti geru kunigu nei vienuoliu. Kaip pirmuosius savo apaštalus pasirinko pats Kristus, taip ir dabar Bažnyčioje dvasinio pašaukimo sėklą jaunuolio ar jau suaugusio širdyje įžiebia Šventoji Dvasia. Bet kaip ir kitos, taip ir ši malonė gali būti išmelsta. Yra aiškus Dievo noras, kad mes jos prašytume: „Melskite... piūties Viešpatį siųsti darbininkų į savo pjūtį“. Iš čia pirmoji visų pareiga — melsti dvasinių pašaukimų, mels-tis už dvasinius pašaukimus.

Žmonės gali apsirikti, rinkdamiesi sau padėjėjus, Dievas neapsirinka. Pašaukimo molone jis duoda tam, kuris turi reikiamą kūno ir dvasios sąvybių. Jis pats jų duoda su prigimtimi, bet reikia, kad jos būtų atitinkamai išugdytos. „Ar jūs žinote, — kreipiasi minėtame laiške šv. Tėvas, — kad Kristus kviečia tvirtuosius. Jis šaukia tuos, kurie sukyta prieš vidutiniškumą ir bailių pasirenkamą patogų ir nereikšmingą gyvenimą. Jis kviečia tuos, kurie išgyvena į Evangeliją ir jaučia pareigą atnaujinti bažnytinį gyvenimą savo pasiaukojimu bei kryžiaus nešimu“.

Tokie pasiaukojėliai patys neatsiranda. Paprastai jie išauga pavyzdinių tėvų globoje, giliai krikščioniškoje šeimoje. Jiems padeda atsiskleisti kungas, seselė, mokytojas, draugas... Kokių ne eilinių pastangų tam reikia šian-dieninėse sąlygose, kai blogos įtakos skverbiasi pro visus langus ir duris. Palikus tik Dievui rūpintis pašauki-mais, ne kartą jie bus numarinti dar orieš gimstant, bus nuslopinti vos pradėjus jiems pasireikšti arba bus palaužti, kai jau buvo bebaigia atsiskleis-ti. Iš čia kita pareiga visiems labai rū-pestingai darbuotis, kad būtų paruošti tinkami kandidatai pašaukimams ir padėti pašauktiesiems išsiugdyti. Šią pareigą II Vatikano Susirinkimas pri-mena ypač vyskupams, kunigams ir tē-vams. Ją pabrėžia Paulius VI minēta-me kreipimesi į visą Bažnyčią ir kito-mis progomis.

Būtų priešinga Dievo minčiai, Bažny-čios mokymui ir sveikam protui versti savo sūnų ar dukrą stoti į seminariją ar vienuolyną. Nusikalstų ar bent ne-

išmintingai darytų pasaulimų direktorius, jeigu verbuotų bet kokius kandidatus, neatsižvelgdamas į jų tinkamumą, o seminarijos ar vienuolijos vadovybė, jeigu be jokios atodairės juos priimtų. Bet būtų tikrai priešinga Dievo valiai ir nekrikščioniška nenorėti, kad sūnus ar duktė, nors ir geriausi, stotų į seminariją ar vienuolyną ir juo labiau drausti ir trukdyti. Būtų akivaizdus atsisakymas talkininkauti Dievui, jeigu visai nebūtų stengiamasi išauginti vaikus, išauklėti jaunuolius tokius, kad juos galėtų kviestis Dievas sau padėjėjais ir apaštalais. Būtų apsileidimo nusikaltimas ir savotiškas Dievo gundymas tik melstis, kad Dievas duotų pasaulimų, ir nieko nedaryti, kad jie būtų pažadinti, apsaugoti ir išugdyti. Ir šioje srityje, kaip ir kitose, Dievas paprastai veikia pasinaudodamas žmonėmis. Tikrai ne dėl to šiais laikais, ypač kai kuriuose kraštuose, yra per maža dvasinių pasaulimų, kad Dievas nenorėtų jų duoti, bet dėl to, kad žmonės neatlieka to, ką turėtų atlikti, jiems pažadinti ir išugdyti. Šitai ir kelia Popiežiaus susirūpinimą bei išaukia baiminimąsi: "Kartais, — sako jis tame pačiame kreipimesi į visą Bažnyčią dėl pasaulimų, — ši ar kita tikinčiųjų bendruomenė pasirodo per daug abejinga dvasininkijos įieškojimo ir ugdymo problemoms, ir dėl to mūsų širdys negali būti ramios".

Prelatas Vytautas Balčiūnas

**PIRKITE
ir
PLATINKITE
"MOTERS"
BAZARO
bilietus.**

**GERIAUSIA
PROGA LAIMĖTI
PUIKŲ LIETUVIŠKĄ
MENO KŪRINI!**

(žiūrėti 29 pusl.)

PASAULIEČIŲ APAŠTALAVIMO TARPTAUTINIO KONGRESO REIKALU

Pranešame visiems, kurie tikisi būti Romoje spalio mėnesio 11-18 dienomis, kuriomis vyks Pasauliečių Apaštalavimo Tarptautinis Kongresas, kad stebėtojų neatstovų teisėmis galės dalyvauti ir kiti, kurie bus iš anksto tinkamai įregistruoti. Lietuviai šiuo tikslu registruojasi per Monsignorą Vincentą Minčevičių, via

SALEZIEČIAI SU LIETUVIŲ

JAUNIMU

Lietuviškas žodis tautinėms Organizacijoms ir visiems Tautiečiams.

Jau penkiolika metų Lietuviai Saleziečiai sėkmingai dirba lietuviškumui, Šv. Jono Bosko gimtiniame miestelyje, Instituto Salesiano Lituano, Castelnuovo Don Bosco (Asti) Italy. Tai yra **Lietuvių Saleziečių Istaiga**, kuri globoja našlaičius, auklėja būrelį lietuvių jaunimo. Jie turi spaudos studiją, leidžia lietuviškas knygas, išlaiko Alpėse vasarvietę, kurioje jaunimas ilsisi ir lietuviškai lavinasi.

Tačiau reikia žinoti, kad Tarptautinė Saleziečių Kongregacija lietuviškam židiniui dykai duoda virš dešimt lietuvių pedagogų ir patalpas su bendrabučiu 60-čiai berniukų. Tai yra labai vertinga ir brangi dovana. **Griežta sąlyga**, kad patalpos būtų užpildytos moksleiviais ir kad **lietuviška tautinė veikla būtų finansiniais palaikoma pačių lietuvių**. Jei Saleziečiai neturės lietuvių jaunimo ir nebeturės lėšų išsilaikyti savo istaiga, tai Saleziečių Kongregacijos Vyriausioji Taryba uždarys tą lietuviams svarbią mokyklą.

Sal. Misionierius kun. P. Urbaitis šiai kaip rašo: "Bet Saleziečiai nesulaukia iš niekur kažinkokių padėkos laiškų. Jiems svarbu konkretus bendradarbiavimas ir tolimesnis savo jaunimo tautinis auklėjimas. Lietuviai Saleziečiai be jokių asmeninių interesų aukojasi per tiek metų tautinei veiklai ir yra verti nuosirdesnio mūsų visuomenės prielankumo ir paramos".

Teisinga pastaba. Visi lietuviai suprantą kokią svarbią lietuviybės užduotį vykdo Lietuviai Saleziečiai. Čia tik būtų galima klausyti ar užtenkamai lietuvių remia Lietuvius Saleziečių tautinius darbus.

Laisvojo pasaulio, ypač USA, lietuviai remia Lietuvius Saleziečių žygius; aukoja pavieniai asmenys, veikia rėmėjų būreliai, remia lietuviai kunigai, parapijos, organizacijos. Ta pačia linkme Lietuviai Saleziečiai laukia paramos.

Pavienių lietuvių auka į mėnesį bent \$1.00, išrenkama **Rėmėjų Būrelių** vadovų yra konkreti ir nuolatinė parama. Lig šiol šiuo būdu yra remiami visi Salezietiški planai. Lietuviai galėtų turėti tokių **rėmėjų būrelių daugiau**. Kiekviena apylinkė, miestas ir parapija galėtų sutelkti rėmėjus. Tai būtų konkretus ir lietuviškas darbas.

Casalmonferrato 20, Roma. Savo vardą ir pavardę šiuo adresu reikia pranešti ne vėliau spalio mėnesio 1 dienos.

Norintieji garantuoti sau kambarį Šv. Kazimiero Kolegijos svetainėje turi taip pat užsisakyti iš anksto adresu: Villa Lituania, via Casalmonferrato 33. Kas tiksliai praneš kurį valandą ir kokia priemone atvyksta į Romą, tą pasitiks kas nors iš Šv. Kazimiero Kolegijos.

Saleziečių Rėmėjų Komitetas lietuvių apylinkėse būtų labai svarus būdas informuoti lietuvius apie Saleziečių darbus. Šis komitetas gal pajėgtų suvienyti visus rėmėjus ir surengtų pobūvį, kurs supažindintų su Saleziečių veikla ir padidintų aukas, ypač surastų **Mecenatų Jaunimo Bibliotekai**. Bet reikia, kad atsirastų uolių, pasiaukojusių rėmėjų. Visi žino, kad lengviau yra atiduoti auką - dolerį, kaip plačiau veikti ir sielotis kilnių lietuviškų darbų sėkme.

Kas svarbiausia dabar. Lietuvius Saleziečių planai ir jaunimo auklėjimas lietuviais visuomet buvo, yra ir bus labai svarbu. Bet ypatingai jiems rūpi **Jaunimo Pašaukimų ir Didžiulis Jaunimo Pasaulinis žurnalas**. Jie rašo: "Reikia, kad kas kalbėtų, rašytų, veiktų, susipažintų su šeimomis ir sukeltų didesnį lietuvių jaunimo reikalais susirūpinimą. Moderniškai leidžiamas jaunimo žurnalas apjungtų visą jaunimą, bet tame pačiame žurnale galėtų tilpti ir organizaciniai reikalai atskirų draugijų".

Lietuvių Jaunimo Centras, iš kurio spinduliuotų bendra ir ypatingoji Lietuvos Jaunimo veikla, turėtų būti pats rimčiausias Lietuvos Bendruomenės ir visų lietuvių organizacijų susimastymo ir svarstymo taškas. Tik turėdami jaunimą, galima laukti lietuvių gyvybinių uždavinių sėkmingo judėjimo ir ilgesnio išlaikymo. Jaunimas yra pajudėjęs, bet jis negalėtų sustoti. Tegul bėga lietuviškos veiklos takais.

Pagaliau reiktų įsidėmėti Lietuvius Saleziečius Italijoje nepaprastai veiklaus Direktoriaus kun. Prano Gavėno mintį: "Vargai pagimdys galiūnus. Mes nusistatę kovoti **pašaukiminę kovą**". O kaip giliai įžvelgta. Juk lietuvių pašaukiminė kova yra nepaprastai reikalinga plačiausia prasme. Lietuvį ir lietuvių kviečia kovoti pavergta Lietuva, išblaškyti tautiečiai ir laisvuose kraštuose gyveniman pasinėres, bet lietuviškumui nedaug žadas lietuvių jaunimas. Visi jie šaukiasi lietuviškumo apaštalų. Juo toliau, tuo mažiau jų lieka, o iš kur ateis nauji — jauni? Čia lietuviai Saleziečiai pramato pašaukiminę kovą Lietuvai — lietuviškumui.

K. R.

Sėdau rašyti šį reportažą ir staiga pabūgau. Vis dėlto labai pavojinga tema — kaip atrodai darbe. Pradėsiu išsijuosus ką nors "traukti per dantį", o bendradarbis staiga: "Stop. Pati kaip prieš savaite buvai atėjusi į redakciją? Išieginė suknelė, net su iškirpte, o ant jos megztinis". Negi kiekvienai išaiškinsi, kad pastangos nusipirkti sijoną nuėjo niekais: matuoju savo 48-ąją, o jame tiek vietos, kad dukterį galėčiau įbrukti. Ar aš per parą tiek palieknėjau, ar standartai pasikeitė! O 46 visai nėra. Štai ir atėjome prie to taško, kurį padėjus, jau galima sakyti, kad moteriai, norinčiai gerai atrodyti darbe (žinoma, ir gatvėje, koncerte, svečiuose), neužtenka vien sugebėjimo išlaviruoti tarp gero skonio ir mados šauksmo, reikia dar mokėti save taip apgudrauti, kad pajęgtum iš darbo pakeliui į namus dar suspėti nupirkti, pasimatuoti, pastovėti eilutėje, patrum-pinti, paplatinti ir t.t.

Taigi, iš anksto užtarusi visas moteris, vis dėlto rašau. Tuo labiau, kad įsigijau ne tik sijoną, bet ir liemenę ir netgi išgirdau iš bendradarbių komplimentą, kuriems jos ne per daug dosnios. Kaip sakoma, turiu moralinę teisę...

Nusivedžiau anądien į kirpyklą dukrą. Ne pro šalį, manau, ta proga ir pačiai pasigražinti. Žmonių nedaug, užtat net dvi kirpėjos suulba: "Prašom, prašom". Pasodinau vaiką į vieną krėslą, o i kitą buvau betaikanti pati. Bet žvilgt į kirpėją — ir, mandagiai šypso-damasi, atsakiau: "Ačiū, kitą kartą, la-bai skubu". Būtent, mandagiai, maloniai, nors tuo metu galvoju visai ką kita. Kad tu nesulauktum, nesikirpsiu pas tave. Chalatas nešvarus, sulamdytas, šlepetės išklaiptytos, o jei iš po tavo rankų ir galva atrodys taip, kaip pačios — nuolankiai dėkoju! Tuo labiau, kad ir rankos, kurios turėtų liesti mano plaukus, su ilgais įtartinu švarumu nagais, besipuikuojančiais ryškaus raudono lako likučiais. Geriau jau eisiu, kai dirbs mergina iš kitos pamainos, tokia švarutė visa o šukuosena — kaip reklama iš madų žurnalo viršelio. Gal mano galvelė ir nepasiduos visiems madų vingiams, bet vis dėlto maloniau turėti iliuziją, kad ji bus panaši į tą, kaip iš madų žurnalo, negu į kirpėjos, kurios paslaugų mandagiai atsisakiau. Ir kodėl taip mandagiai? Tiesiog apie tai nepriimta kalbėti, ir pati kirpėja pasipiktintų įžulia kliente, kuri bandytų prikašioti jai nepatrauklią išvaizdą. Na, gal, viena kitai prikašiodamos, ir per toli nueitume, bet juk yra įstaigų vadovai. Manau, reikia laužyti tradiciją, kurios veikiami, mes galvojame, kad žmogaus išvaizda neįeina į darbo kultūros sąvoką, dar ypač ten, kur žmonių specialybė juos įpareigoja gražinti kitus.

"Būtinai parašyk apie pardavėjas, — pasiūlė viena pažįstama, sužinojusi mano rašinio temą. — Jos taip išsirėdo, tarytum eitų į Naujųjų metų sutikimą".

Nenorėčiau sau prieštarauti ir reikalausti, kad pardavėja atrodytų kaip Pe-lenė. Bet jeigu, sakysime, didžiulė šukuosena, kuri, pardavėjos nuomone, ją puošia, iš tiesų tik trukdo jai judėti, lankstytis (kad neiširtų!), žodžiu, atlikti savo darbą, ji nepateisinama. Matyt, kad ir pardavėjų profesijoje labiausiai lemia saikas bei geras skonis. Šiuo atžvilgiu jos dvigubai įpareigos: kaip moterys, norinčios visada būti gražios, ir kaip pardavėjos, kurių ne tik žodis bei patarimas, bet ir pati išvaizda turėtų ugdyti pirkėjų skonį. O kokį skonį diktuoja merguzėlė, ausis įspraudusi į didžiulius klipsus ir darbo chalata apkabinęjusi blizgučiais, tegul net pagarsėjusiais čekoslovakais!

Yra dar viena katagorija pardavėjų, kurių vienintelis drabužis — baltas chalatas — tai maisto pardavėjos. Liūdna, bet šiuo atveju dar reikia šnekėti apie tokį elementarų dalyką, kaip švara. Baltasis chalatas tegul būna baltas, o ne pilksvas, ypač ties krūtine ir pilvu. O kai sūrį piaustanti pardavėja skaniai nusičiaudo ir iš kišenės ištraukia ne pirmo švarumo nosinę, norisi sprukti, nė sūrio nepaėmus, nors už jį jau ir būtų užmokėta.

Tą dieną, kaip ir kasdien, stovėjau eilutėje. Prieš mane stovinti moteris paprasė pardavėją atsverti dešros. Staiga išgirdau sakinį, kuris nuskambo labai netikėtai:

— Atleiskite, bet man atrodo, kad su tokiais nagais liesti maisto negalima.

Vėl nagai (tai žmonijos rykštė!). Raudonai-juodai margi, kaip mano kirpėjos.

Pardavėja užsiplieskė, ėmė teisintis: — Tai juk nuo tų pačių produktų.

Moteris mandagiai, bet atkakliai pakartojo:

— Ir vis dėlto nemalonu.

Tada stojo į kovą daug kartų išbandytas ginklas:

— Nenorite, nepirkite. Irgi atsira-do...

Įpročio jėga galinga: net toji moteris nesiryzė paprašyti skundų knygos ir įrašyti, kad pardavėjos rankos buvo nešvarios. Baisiai nesmagu buvo tokį sakinį rašyti.

Ne atsitiktinai rašau daugiausia apie aptarnaujančių sričių darbuotojas, su jomis kiekvienas kasdien susitinka-me. Štai troleibuso vairuotoja, apsi-tempusi siauru sijonėliu, vidury miesto nejaukiai lipa nukritusių "ūšų" pakelti. Negražu, švelniai pasakius. Troleibų valdyba jau seniai turėjo pagalvoti apie vairuotojų uniformas. Tai, beje, liečia ir kitokio transporto vai ruotojas. Ir mūsų žurnale buvo atspausdintas vienos šiaulietės vairuotojos laiškas, kuriame ji visų darbo draugių vardu prašė uniformų. Deja, šis

balsas liko šaukiąs tyruose, jo neišgirdo Automobilių transporto ir plentų ministerija.

O kad neišsiseistų tos, kurios sėdi įstaigose, pereisiu ir prie jų. Ir visų pirma prie sekretorių. Eini, sakysime, pas kokį nors viršininką. Praveri duris, ir akys apraibsta: ryškios spalvos, karoliai, apyrankės bei kitokie žvangučiai, giliausia iškirtė — lyg priimamasis būtų pliažas, storiausias sluogsnis grimo — lyg priimamasis būtų staiga vir-tęs koncertų sale. Ir vis dėlto dar ne-tekto sutikti viršininko, kuris manda-giai, su jūmoru ar galų gale ir piktokai būtų pasakęs savo sekretorei, kad taip rengtis, einant į darbą, nedera. Tai būtų lyg ir žmogaus orumo, jo asmenybės įžeidimas, o, galų gale, — mano virši-ninkas, — gal taip ir reikia, bala čia susigaudys moterų tualetuose.

Norom nenorom, o kalba vis sukasi apie nesaikingumą. Bet nuodėmingos ne tik pardavėjos ar sekretorės.

Prieš metus, darbo reikalų vedina, susipažinau su vienos įstaigos vadove. Buvau pakerėta: koks protas, kokia erudicija, o elegancija! Dabar mes jau senos pažįstamos, dažnai susitinkame. Ir jau puikiausiai žinau tą josios tradicinę veido išraišką, kuria prisidengia, pamačiusi kiekvieną pažįstamą: vos-vos primerkts akys ir prigesinta, bet vis dėlto triumfuojanti šypsenėlė, kurios prasmę seniai išsikačiau: "Na, ka tu į tai atsakysi?" O atsakyti — tai įvertinti jos eilinį tualetą, būtent, eilinį, nes ji keičia juos beveik kasdien, ir, žinoma, eidama į darbą. Tualetai gražūs, elegantiški, bet, atleiskite, kur saikas, santūrumas ir, pasakyčiau, netgi tai, ką mes vadiname skoniu!

Ir brisdama dar vieną žingsnį į šios neapbrėptamos temos džiugles, noriu prisiminti mokytojas. Daug jų, jaunų ir ne visai jaunų, bet gražių, dailiai ap-sirengusių, mūsų mokyklose. Bet, žiū, iš kažkokio plyšio dar iššliaužia davat-kiškumo gyvatė: kaip baisu — mokytoja su "geometrine" suknele, mokytoja su moderniška šukuosena, pagaliau, — vargšai vaikai, koki pavyzdį jie gauna! — mokytoja dažytomis lūpomis... Įma-nytų, taip nusiteikę žmonės mokyto-joms uniforma įtaisyti: — juoda su balta apykaklaite. O mūsų nuomonė to-kia — tegul rėdosi, tegul šukuojasi, tegul iš jų mokosi mūsų dukterys ne tik dėstomo dalyko, bet ir gero skonio, kad vėliau, nusimetusios uniformą, ne-sidarkytų kaip tos, apie kurias čia kal-bėjome.

Tur būt nereikia aiškinti, kad savo orumu ir asmenybe turi visų pirma rū-pintis pats žmogus. O jeigu jis to ne-daro, ar ne per dažnai mes savo inerci-ją ir nenorą painiotis į "plonybes" dangstome seniai atgyvenusiu skydu? Juk žmogus, dirbantis vienoje ar kitoje įstaigoje, yra ne kažkokia abstrakti asmenybė, o tos įstaigos atstovas. Ir tai jis turi įrodyti ne tik savo žiniomis, greitais sprendimais bei kitomis gero-mis savybėmis, bet ir išvaizda. Vis dėlto ji, toji išvaizda, ir nulemia pir-mąjį kito žmogaus įspūdį.

Tiek apie ją.

R. Urbonaitė

Madų ir grožio pasaulis

VEDA IRENA KAIRIENĖ

APIE MEDŽIAGAS

Kiekvieno rūbo pagrindas yra medžiaga iš kurios jis pasiūtas. Netinkamai parinkta medžiaga gali visiškai sunaikinti rūbo stilių. Kiekvienam madų kūrėjui tenka laikas nuo laiko išimti vieną ar kitą modelį dėl netinkamai parinktos medžiagos. Moterys, kurios užsisako visą eilę rūbų iš įvairių medžiagų pagal savo mėgiamiausio originalo stilių, dažnai nusivilia.

Vilna yra pati mėgiamiausia Paryžiaus madų kūrėjų medžiaga, nes joks kitoks plaušas nėra taip lengvai valdomas ir naudojamas paprastos ir elegantiškos linijos rūbams. Be to, paskutiniu metu vilnos visapusiškumas yra taip išstobulintas, maišant ją su medvilne ir sintetiku plaušu, kad jokia kita medžiaga jai prilygti negali. Šilkas, atrodo, likęs toks kaip ir buvęs ir jo populiarumas mažėja.

Jei jums tenka pasirinkti tarp konservatyvios ir naujai išrastos medžiagos, daug protingiau yra rinktis konservatyviąją, nes jums greičiau nusibos naujoji medžiaga negu jos stilius.

Kuo turtingesnis audinys, kaip pav. lamė, brokatas — tuo paprastesnis turi būti pasiuvimas, nes vienam rūbui užtenka vieno išryškinančio bruožo. Jei medžiaga yra lygi, paprasta, kaip krepas, šifonas, jai gali būti duotas daug imantresnis stilius.

Paryžiaus madų kūrėjas dažniausiai pirma parenka medžiagą ir tada tik stilių. Labai dažnai pati medžiaga inspirovoja idėjas stiliui.

Pagal paskutinę mados pakraipą — siekti ko nors nepaprasto, originalaus, išvengiant pagražinimų ir kuriant paprastą neužkrautą liniją, šilkas neturėtų būti dėvimas be 5 val. vakaro. Tuo tarpu vilna ir medvilnė dėvima kiekvienu paros metu.

Šių dienų mada, duoda daug laisvės, yra labai lanksti medžiagų pasirinkime, tačiau keletas bazinių pastabų apie medžiagas, galbūt, pagelbės siuvančioms ar siūdinančioms sau rūbus.

Alpaca — puiki vilnonė medžiaga, laisva bet lanksti, nepaprastai lengva siūti ir dėvima ištisus metus. Elegantiškiausia tamsiuose tonuose.

Broadcloth — puiki juodos, baltos ir ryškių spalvų. Storas broadcloth tinka apsiaustams, labai plona — drapinuotom suknelėm.

Brokadas — pati brangiausia medžiaga rinkoje. Gali būti pats skonio triumfas, drauge ir pats ryškiausias vulgarumo pasireiškimas. Brokadas niekad nedėvimas prieš 6 val. vakaro.

Camel hair — kupranugario vilna — klasiškas audinys sportiniams drabužiams, puikus kelionei, apsiaustams, sportinėms eilutėms, vaikų apsiaustams.

Kašmiras — ekstravagantiškas, brangus, minkštas, švelnus, šiltas, bet sunkiai siuvas, neturi stangrumo. Tuo būdu dažniausiai naudojamas megztiems rūbams, šalikams ir antklodėms.

Šifonas — elegantiškiausias baltos arba juodos spalvos, klostytas, drapiuruotas, graikiškiems stiliams. Šifonas yra ypatinga medžiaga — kai kurios moterys jį gali dėvėti su ypatingu grakštumu, kitos yra visiškai ne šifoninio tipo.

Krepas — dažnai naudojamas madų kūrėjų. Bet ši medžiaga reikalauja pirmos rūšies pasiuvimo ir stiliaus. Vadinamoji "kukli juoda suknelė" dažniausiai siuvama iš krepo. Baltas krepas taip pat labai elegantiškas ir gali būti dėvimas per ištisus metus.

Flannel — visada gerai atrodanti tiek mieste, tiek provincijoje medžiaga. Niekas negali pakeisti pilkos vilnonės flanelės.

Foulard, kitaip dar vadinamas kaklaraištinio šilku (tie silk). Tai nepažinoma medžiaga marškininio tipo suknelėm ir blizgėm.

Gabardinas — labai gerai tinka eilutėms, ploščiams ir kelnėms.

Mezginiai — labai ploni šilkiniai mezginiai jau išėję iš mados. Tačiau stambūs medvilniniai — nepaprastai elegantiški vasarinėm suknelėm ir eilutėm.

Lamė — elegantiška medžiaga vakarinėm suknelėm. Turėtų būti dėvima tik labai lieknų moterų.

Mohair — puiki vilnonė medžiaga, graži visokiose spalvose, šilta ir ištaigingai atrodanti kaip kailis, tik žymiai lengvesnė. Tinka apsiaustams,

sportinei aprangai, megztiniams ir pati tinkamiausia šaliams.

Moire — tinka vakariniams apsiaustams ir sijonams. Dažniausiai naudojama platiems diržams, kaspinams ir kitokiems papuošalams.

Organdy — šilkinė ar medvilninė, lygios spalvos ar raštuota, labai gerai tinkanti vasarinėms balinėms suknelėms ir apsiaustams, taip pat apiklėms ir rankogaliams.

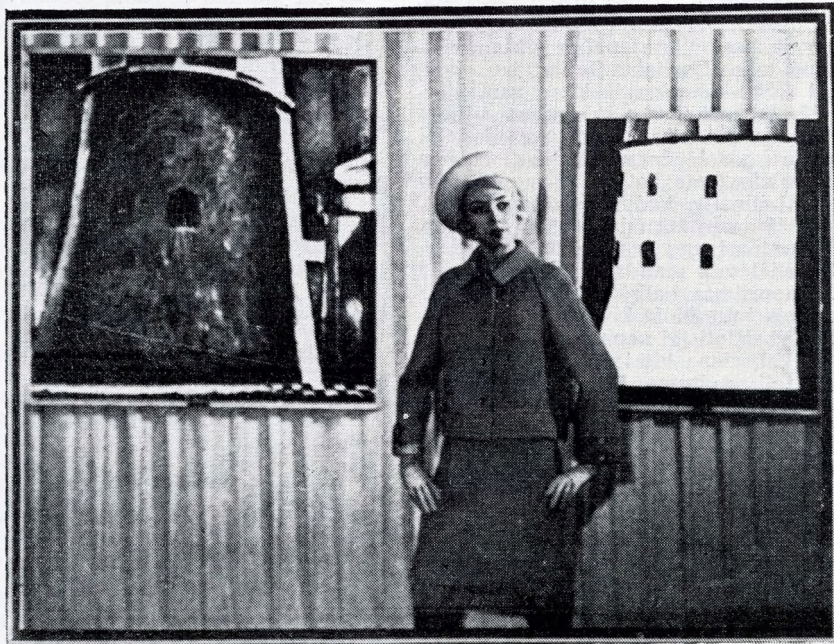
Pique — puiki medžiaga vasariniams rūbams. Baltas pique ypatingai gražu vakariniams suknelėms.

Satinas — išskirtinai vakariniams rūbams, apsiaustams ir eilutėms. Kad satino rūbai atrodytų elegantiški — jis turi būti sunkus ir pačios geriausios rūšies. Satinas tinka geriau ilgoms negu trumpoms suknelėms. Taip pat naudojamas skrybelėms, vakariniams rankinukams ir batams.

* * *

MADOS

Šantungas — vasarinė ir pavasarinė medžiaga, labai elegantiška. Tačiau pats praktiškiausias šantungas yra ne gryno šilko, bet šilkas maišytas su sintetine medžiaga. Gryno šilko šantungas labai lopus, net ir vandens lašai ant jo palieka dėmes.

Taffeta — turėtų būt dėvima tik po 5 val. vakaro. Gražiausiai atrodo iš tafetos pasiūtos vakarinės suknelės. Ji taip pat tinkama pamušalams, nes duoda medžiagoms standrumo. Taffeta turi labai malonų šlamėjimą.

Tulle — arba lietuviškai tiulis — baltos ar pastelinės spalvos tinka jaunų merginų vakarinėms suknelėms, juodas ir pilkas — elegantiškas senoms ponoms. Iš jo siuvamos ir puošnios skrybėlės, tinkančios taip pat vyresniajai kartai.

Tweed — škotų pasididžiavimas. Puikiausia pasauly medžiaga sportinei aprangai.

LIETSARGIAI

Pačioje pradžioje lietsargiai tebuvo priemonė pasislėpti nuo saulės. Jau senų senovėje jie buvo naudojami Mesopotamijoje, Egipte ir Kinijoje. Lietsargis buvo kilmingumo pažymys. Senovės Siamo karaliaus kancleris didžiavosi turįs tris lietsargius ir nieko daugiau.

Tais laikais mažai kam lietsargis buvo prieinamas. Ne veltui net karaliai didžiavosi tuo savo turtu ir Avos valdovas pasirašydavo:

“Baltųjų dramblių karalius ir savininkas 24 lietsargių.”

Tuo metu lietsargiai ne tik brangiai kaštavo, bet buvo ir nepaprastai sunkūs. Jie buvo nešami specialių tarnų, dažniausiai vergų. Senuose paveiksluose karaliai ir dvasiškai vaizduojami lydimi lietsargių nešėjų, kurių vienintelės pareigos tebuvo apsaugoti savo ponus nuo saulės. Tuo būdu išskėstas lietsargis, kaip ir po tūkstančių metų susuktas jo palikuonis anglų bendruomenėje, tapo tam tikros padėties simboliu.

Eventualiai lietsargis atėjo į madą ir Europoje, bet pradžioje tik kaip apsigynimas nuo saulės. Jį naudojo tik kilmingieji ir turtingieji. Jį naudojo Romoje popiežius ir net raiteliai Renesanso Italijoje.

17 šimtetyje, techninės pažangos ir pigesnio medžiagų pagaminimo dėka, lietsargis tapo prieinamas platesnėms masėms. Anksčiau naudojama oda buvo pakeista kitom lengvesnėm medžiagom, ypač šilku. Lietsargiai taip palengvėjo, kad juos be jokių sunkumų galėjo nešiotis pats savininkas ir visa eilė lietsargių nešėjų liko be darbo.

Tik nuo tada žmonės pradėjo naudoti lietsargius nuo lietaus. Visai teisin-

gai prancūzai turi šiam naudingam rakandui du vardus — parasol (saulės lietsargis) ir parapluie (lietaus lietsargis).

Tačiau ir po to praktiško pritaikymo lietsargio naudojimas plito labai palengva. Vyrams jis atrodė per moteriškas. Snobai jį atsisakė nešioti. Jie teisinosi, kad tik tie žmonės, kurie neturėjo karietų, buvo priversti nešioti lietsargius. Tai parodydavo, kad jie neturtingi ir žemos klasės. Kadaiise buvęs kilnybės ir turto simbolis pavirto į pigų karietos pakaitalą.

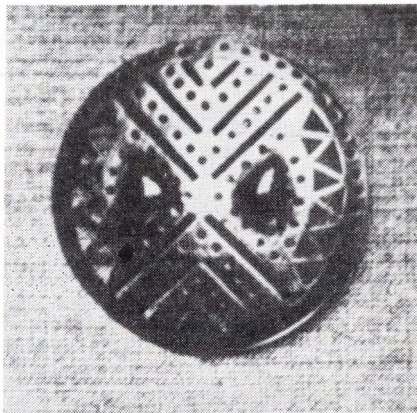
Jonas Hanway (1712—1786) įvedė lietsargių madą Anglijoje. Tačiau be reikalo jis kairių laikomas lietsargio išradėju. Konservatyvūs anglai visada nusistatę prieš bet kokią naują ir vargšui Hanway teko pergyventi daug pajuokos ir net užpuolimų dėl jo naujos mados. Pyko ant jo ir vežikai, susirūpinę, kad lietsargio išradimas sumažins keleivių skaičių ir atims jiems uždarbį. Bet užsispyręs Hanway visur keliavo su savo “apsauga nuo šalto Anglijos lietaus”.

Tiktai kai ano laiko Londono puošėja Beau MacDonald pradėjo nešioti lietsargį, visi kiti ponai netrukus juo pasekė. Kurį laiką ir MacDonald buvo pašiepiamas. Net ir jo sesuo nenorėjo rodytis su juo gatvėje.

Lietsargis palengva tobulėjo. Šilkas pakeitė oda ir metalas anksčiau naudotus banginio kaulus rėmams. 1850 metais tokį patobulintą lietsargį išleido į apyvartą Samuel Fox ir iš to naudingo produkto susikrovė sau nemažas turtas.

Žinoma, žmonės vis dar tebenaudoja lietsargius ir nuo saulės. Tuo metu buvo galvojama, kad saulė kenkia odai ir būti išbalusiam skaitėsi gražu ir kilnu. Po pirmojo pasaulinio karo nuomonė pasikeitė. Dabar kiekvienas norėjo nudegti saule, tai buvo laikoma gražu ir sveika. Lietsargis liko reikalingas tik apsaugoti nuo lietaus. Po karo kiekvienas anglų džentelmenas pradėjo nešioti pasikabinęs ant rankos dailiai susuktą juodą lietsargį.

Moterų lietsargiai pradžioje buvo gaminami iš tamsių medžiagų, bet dabar jų galima pasirinkti įvairių įvairiausių spalvų, įvairiausių raštų ir formų. Dažnai jie derinami prie lietaus ir prie kito aprėdo.

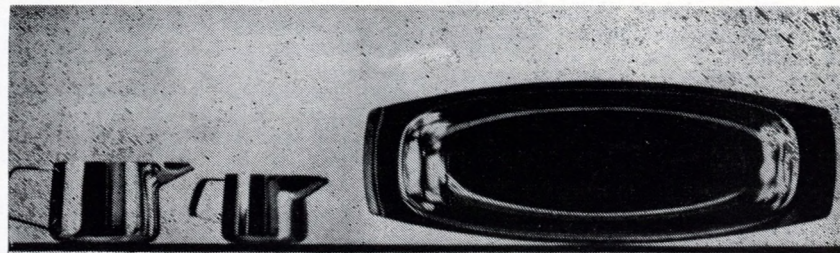
IŠ VILNIAUS

* * *

• Šeimininkų kampelis

VEDA L. MURAUSKIENĖ

Gaivinantis gėrimai

- 1 valg. šaukštas saldžių vyšnių,
- 1 valg. šaukštas vyšnių sunkos,
- Coca Cola,

Viską sudėti į didesnį stiklą, išmaišyti ir pridėti ledo. (Proporcija 1 stiklui.)

Nupjauti ananaso viršūnę, aštriu šaukštu išpjauti vidurį ir išspausti, nuospaudas išimti, sunkos palikti tiek, kad užpildytų $\frac{1}{4}$ vaisiaus, pridėti $\frac{1}{4}$ Gin'o, likusį užpildyti "ginger ale". Gerai atšaldyti, ir paduoti su šiaudeliais.

Šviežius mėtų lapelius ištrinti su cukrumi, užpilti gazuoto vandens (ne daug), pridėti stiklėlį whisky, supylus į stiklą pridėti daug ledo. Stiklą papuošti mėtos šakute.

Bulvių kotletai

- 10-12 buvių,
- 3 kiaušiniai,
- miltų, druskos,

Bulves išvirti ir sumalti. Įmušti žalius kiaušinius ir išminkyti dedant miltų iki norimo kietumo. Padaryti kotletų formoje ir kepti keptuvėje. Duoti su spirgučiais ar rūgščia grietine.

Kepti obuoliai

- 5 dideli obuoliai (virimo),
- $\frac{1}{2}$ puoduko cukraus,
- citrinos žievelė (tarkuota),
- $2\frac{1}{2}$ šaukšto sviesto,
- 5 šaukštai cukraus pudros.

Obuolius nuplauti ir išgrežti jų vidurius. Cukrų sumaišyti su tarkuota citrinos žieve ir sudėti į išgrežtus obuolius. Kepimo formą patepti sviestu. Iškeptus obuolius apibarstyti cukraus pudra ir paduoti šiltus.

Ridikėlių saiotos

Ridikėlius nuplauti, plonai supjaustyti ir lengvai pasūdyti. Sumaišyti vinninį actą, aliejų, pipirus ir užpilti ant ridikėlių. Papuošti smulkiais svogūnų laiškais ir kietai virtų kiaušiniu.

Maltos mėsos vyniotiniai

- $\frac{1}{2}$ sv. pjaustytų lašinių,
- 1 sv. maltos mėsos,
- 1-2 riekutės baltos duonos,
- 1 svogūnas,
- 1-2 kiaušiniai,
- 1 morka,
- druskos ir pipirų pagal skonį.

Svogūną pakepinti ir sumaišyti su mėsa, kiaušiniiais ir išmirkyta duona. Padarius pailgus gabalėlius apvynioti lašiniukais ir persmeigti dantų pagaliukais. Sudėti į kepinui paruoštą indą, ant kiekvieno uždėti pjaustytą morką. Iškepus papuošti žaliomis petruškėmis.

Duonos pudingas

- 8-10 riekucių baltos duonos,
- $\frac{1}{2}$ puoduko minkšto sviesto,
- 1 pakelis šaldytų uogų,
- 1 šaukštas citrinos sunkos,
- 2 šaukštai kukurūzų miltų (corn starch),
- 3 šaukštai šalto vandens.

Nuo duonos nuimti plutą ir supjaustyti apvaliais ar ketvirtiniais gabaliukais. Aptepti abi puses sviestu ir pusę jų išdėstyti į gilią formą. Šaldytas uogas sudėti į puodą ir užvirinti. Pridėti citrinos sunką, kukurūzų miltus, išleistas vandenį ir pavirti maišant, kol sutirštės. Dar karštą užpilti ant formoje sudėtos duonos.

Likusia duona (aptepta sviestu) uždengti uogas, kad būtų pilnai padengtas viršus. Kepti apie 20 min. krosnyje prie 425° ar kol duonos viršus gražiai paruduos. Galima duoti į stalą šiltą ar atšaldžius.

Obuolių mišrainė

- 3 puodukai pjaustytų neluptytų obuolių,
- 1 šaukštas citrinos sunkos,
- 1 puodukas mažų "marshmallows",
- 1 puodukas kapotų salierų,
- $\frac{1}{4}$ puoduko kapotų riešutų "walnuts",
- majonėzo, salotų lapų.

Obuolius anšlakstyti citrinos sunka. Pridėti "marshmallows", salierus, riešutus ir majonėz. kad sudrėgtų, ir lengvai išmaišyti. Sudėti į salotų lapias įsklotą indą. Puošti neluptytų obuolių plonom skiltelėmis.

Kepti pomidorai

Nupjauti pomidoro viršūnę ir išimti sėklas, idėti truputį sviesto, įmušti po žalią kiaušinį ir apibarstyti duonos trupiniais. Kepti prie vidutinės temperatūros krosnyje, kol kiaušinis pabals ir trupinėliai gražiai paruduos.

Maži sumuštiniai

- $\frac{1}{2}$ puoduko Bermudos svogūno,
- $\frac{1}{2}$ puoduko šveicariško sūrio.

Labai smulkiai supjaustyti svogūną ir sūrį, galima net sumalti ir kartu sumaišius tepti ant sviestu užteptos duonos, papuošti ikrais ir duoti prie coctailių.

Viščiuko šlaunelės su bulvių džiovėsiais

- 4-5 šlaunelės,
- 1 pakelis džiovintų bulvių (potato chips),
- 1 kiaušinis,
- 4 šaukštai margarino,
- $1\frac{1}{2}$ puoduko vandens,
- druskos ir pipirų pagal skonį.

Šlaunelės perpjauti per pusę ir suvilgyti išplaktu kiaušiniu. Džiovintas bulves sutrinti į trupinius, juose viską gerai išvolioti. Kepti krosnyje dažnai laistant riebalais.

Banano rąsteliai

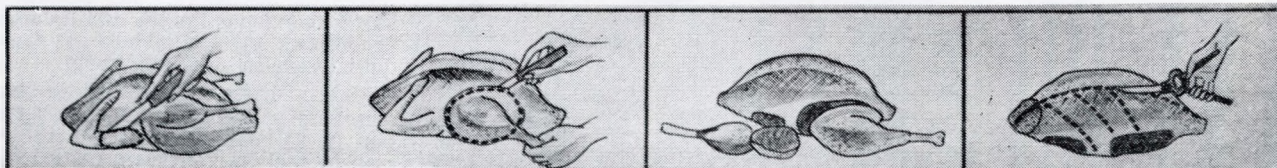
Supjaustyti bananus 2 inčijų gabaliukais, pamirkyti apelsinų sunkoje, pavalioti į tarkuoto kokoso riešutus (coconuts). Išdėstyti ant lėkštelių kartu su apelsino skiautelėmis.

(Norint lengvai nulupti apelsinus, reikia pamirkyti verdančiame vandenyje porą minučių).

Pieno kisielius

- 1 puodukas pieno,
- 2 šaukštai cukraus,
- 2 šaukštai krakmolo,
- vanilės, papuošimui — šviežių uogų.

Pieną užvirinti su cukrumi, supilti šaltame vandenyje praskiestą krakmolą ir pavirinti apie 15 min. Įdėti vanilę, kisielių supilstyti į vandeniu suvilgytas formas ir atšaldyti. Papuošti šviežiomis, pjaustytomis uogomis arba užpilti uogų sirupu.

PAUKŠTIENOS PJAUSTYMAS

Džiovintų vaisių sriuba

- 1 puodukas džiovintų vaisių,
- ¼ puoduko smulkių makaronų (žvaigždučių),
- ¼ puoduko vandens,
- 2 šaukštai cukraus,
- 1 šaukštas bulvių krakmolo,
- ½ lazdelės cinamono,
- ¼ puoduko grietinės.

Džiovintus vaisius gerai išplauti šiltu vandeniu, obuolius ir kriaušes sumulkinti ir pavirti 10-15 min., tada sudėti likusius vaisius, cukrų, makaronus, cinamoną ir virti. Baigiant virti supilti vandenį išleistą krakmolą ir užvirinti.

Atšaldžius prieš valgant užbaltinti grietinėle ir išimti cinamoną.

"Jambolaya"

- 2 šaukštai sviesto,
- ¼ puoduko pjaustytų svogūnų,
- 1 šaukštas miltų,
- 1 puodukas pomidorų (nusunktų konservų),
- ¼ puoduko vandens,
- ¼ šaukšto paprikos,
- ½ šaukšto druskos,
- ½ šaukšto tiemino,
- 1 šaukštas "Worcester sauce",
- 3 puodukai virtų ryžių,
- 2 puodukai pjaustyto kumpio, liežuvio ar viščiuko,
- ½ puoduko kapotų žalių pipirų.

Virti dvigubame puode. Ištrinti sviestą, pridėti svogūnus ir pavirti keletą minučių, tada pridėti miltus ir visą kitą ir pavirti apie 20 min. Prieš duodant apibarstyti petruškų lapeliais.

Morkų salotos su aliejumi

- ½ sv. morkų,
- 2 obuoliai,
- 1 svogūnas,
- 3 šaukštai aliejaus,
- truputis druskos ir cukraus.

Aliejuje lengvai pakepinti smulkiai supjaustytą svogūną ir gabalėliais supjaustytus obuolius. Viską užpilti ant sutarkuotų morkų, pridėti prieskonius ir gerai sumaišyti.

Kimšti kiaušiniai

Kietai išvirti 6 ar daugiau kiaušinių. Nulupus perpjausti išilgai, išimti iš vidaus trynį, paliekant ploną baltymo kiautą.

Supjaustyti 1 svogūną ir pakepinti svieste. Sukapoti išimtus kiaušinio trynius, sudėjus į indelį užpilti pakeptais svogūnais dedant pipirų ir druskos pagal skonį, galima įdėti truputį krapių ar petruškų. Sumaišius viską su kimšti į baltymų kiautus. Pakepinti kniūpsčius švarioj keptuvėje įdedant truputį sviesto. Galima duoti šiltus arba šaltus.

Nekeptos varškės pyragas

- 2 šaukštai lydyto sviesto,
- 6 šaukštai sausainių (graham crumbs),
- 4 šaukštai vaisių cukraus,
- 3 šaukštai šalto vandens,
- 1 puodukas varškės,
- 1 puodukas grietininio sūrio,
- 3 kiaušiniai,
- 1 citrina,
- 1 puodukas plakamos grietinės, želatinos.

Į lydytą sviestą sudėti sausainius ir vieną šaukštą cukraus, viską gerai išminkyti, iškloti formos dugną, gerai išpausti šonus ir atvėsinti. Per sietelį ištrinti varškę ir gerai sumaišyti su grietininio sūriu. Kiaušinio trynius išplakti su dviem šaukštais cukraus, kad masė pasidarytų tiršta ir šviesios spalvos. Į ją supilti pašildytą želatiną (neužvirinti!), citrinos sunką ir tarkuotą žievelę. Išplakti kiaušinio baltymus su vienu šaukštu cukraus ir grietinėle. Abi mases išlengvo sumaišyti ir supilti į paruoštą formą. Palaikyti šaldytuve, kad atšaltų ir sustingtų. Papuošti šviežiais vaisiais.

Rumuniški agurkai

Agurką nulupti, supjaustyti rieku-tėmis, pabarstyti druska ir užpilti du šaukštus aliejaus. Paimti puodelį jogurto ir išplakti šakute ar šluotele. Smulkiai supjaustyti krapus, petruškas, svogūną ir sumaišyti su išplaktu jogurtu; pridėti truputį cukraus, paprikos ir užpilti ant agurkų.

Šparagų kokteilis

Vieną svarą paruoštų šparagų išvirti, atšaldyti ir supjaustyti (galvutes palikti papuošimui). Primaišyti pusę svoro lengvai cukruotų, per pusę perpjautų braškių, ketvirtį svoro pjaustytos viščiuko krūtinės ir sudėti į saloto lapais išklotus kokteilio stiklus (4 žmonių porcija). Papuošti šparagų galvutėmis, žemuogėmis ir apšlakstyti citrinos sunka. Ant viršaus uždėti po ledo gabalėlį.

Slyvų pyragas

- 4½ puoduko miltų,
- ¾ puoduko riebalų,
- 8 šaukštai cukraus,
- 4 kiaušinio tryniai,
- 1 sv. slyvų,
- rūgščios grietinės, vanilės,
- cukraus, kepimo miltelių.

Miltus sumaišyti su cukrumi, pridėti gabaliukais supjaustytus riebalus; šio mišinio viduryje padaryti įdubimą, sudėti kiaušinio trynius, druską, grietinę ir viską išminkyti, žiūrėti, kad tešla nebūtų perdaug kieta. Padėti į šaldytuvą, kad atvėstų. Nuplautos ir išvalytas slyvas supjaustyti į keturias dalis. Į atvėsintą tešlą įdėti kepimo miltelius, gerai išmaišyti, iškočioti ir įdėti į kepimui paruoštą formą. Ant viršaus išdėstyti slyvas (išpausti į tešlą), jas subadyti šakute, pabarstyti vanilės cukrumi ir kepti. Iškepus pabarstyti cukraus pudra ir supjaustyti mažais keturkampėliais.

Vyniotiniai

Prancūzišką sūrį "Gervais" sumaišyti su sviestu, pridėti truputį paprikos ir plaktos grietinės. Plonai užtepti ant rūkyto kumpio riekių, kurias suvynioti ir persmeigti pagalėliais.

Kai norėdamos sutaupyti laiką, skalb-damos sudedame į mašiną ir tamsesnės spalvos rūbus kartu, tai jie ap-limpa pūkais. Norint to išvengti, galima pasidaryti maišelį iš seno nylono apatinuko, užsiuvant apačią. Į jį be baimės galime sudėti tamsesnės spalvos rūbus ir stipriai užrišus viršų skalbti kartu. Tame maiše rūbai iš-siplauna lygiai gerai ir nebeturima vargo su pūkais.

Turint vargo prosijant klostytus si-jonėlius ar kitką, geras metodas yra paimti 30 cm virvutę ir prišti po svorį ant abiejų galų. Ant prosini-mo lentos pertiesti tą virvutę apie 2 cm virš atlenkimo, leidžiant svoriams nukristi žemyn. Virvelė sudėstyta klostus prispaudžia ir darbas gan pa-lengvėja.

Stearino - vaško — lašus nuskusti, uždėti sugeriamąjį popierių ir palygin-itkarštą lygintuvą bei patrinti benzi-nu.

Rašalo — užlašinti karštų citrinos sulčių ir išplauti karštu pienu. Įsisenėjusias rašalo dėmes galima išimti chlorkalkių skiediniu arba išbaltinti vandenilio peroksidu ir tuojau gerai iš-plauti.

• Etiketės

LAI DOTUVĖSĖ

Kiekvienas iš mūsų, mirus pažįstamam ar prieteliui, esame buvę laidotuvių namuose. Tai yra labai geras ir gražus paprotys, nes ten einame draugiškumo ir užuojautos vedami. Visą bėdą, kad nevisada pagalvojame ar mūsų elgesys ten neužs yra tinkamas; nekarta stebint iš šalies kaip kaikurie žmonės elgiasi prie atviro karksto, darosi tiesiog koku. Ten einaime pasimelsti už mirusįjį ir paguosti mirusio artimųjų, bet kaip dažnai tas susijimas paverčiamas paprastu pažįstamų pasiplepėjimu, nekarta net juokavimu ir net prie karksto esančių mirusiojo artimųjų negailestingu apkalbėjimu bei šmeižimu!

Pirmiausia atsiminkime, kad nuėję į laidotuvių namus rasime mirusiojo gimines ir artimuosius atėjusius ten po ilgų skausmo ir ašarų valandų. Namie jie verkė ir aimanavo nesivarždami, bet atėję viešon vieton jie stengiasi susilaikyti ir neverkia, nelaužo sau rankų, neraudoja. Žiūri į juos kuri nors pažįstama ir sako: "Kaip jūs galite būti taip ramūs? Aš nežinau kas būtų man, jeigu kas nors iš maniškių mirtų, aš manau, kad aš to negalėčiau pakelti". Tokie žodžiai yra ne užuojauta ar paguoda, o beveik įžeidimas, nes jais tarsi parodoma pasipiktinimas dėl permažai rodomo jausmo mirusiajam. Žinoma, tai yra tik neapgalvoti ir netaktiški žodžiai, bet jie yra skaudūs mirusiojo artimiesiems.

Mirus jaunuoliui ar vaikučiui, prie karksto stovintieji tėvai guodžiami: "O Dieve, kaip turi būti jums sunku... toks jaunas, vos pradėjo gyventi, ir, štai, jo jau nebėra... toks jaunas, Dievuliau, nespėjo nė jaunystę pasidžiaugti." Šitokia paguoda mažai padės: — mirusiojo tėvai tą faktą, kad perjaunas mirė, jau ir taip, kaip peilį nešioja savo širdy.

Yra žmonių, kurie, tarsi tos senovės laikų samdytos ašarotojos, atėjusios į laiduves prieina prie mirusiojo artimųjų ir ima gaudinti, gaudžiausias žodžiais garbavoti mirusiojo atminimą bei liūdną pasilikusiųjų likimą, ir neatstoja, kol tikrai išspaudžia naujas ašaras sau ir kitiems. Tai yra tik dirbtinis jausmų sukėlimas, ne nuoširdi užuojauta.

Tinkamai išreikšti užuojautą bei paguodą tikrai nėra lengvas dalykas. Gal todėl ir darome tiek klaidų — kalbame, kad tik ką nors raminančio pasakytume, per daug negalvodami ir nekreipdami daug dėmesio į savo žodžius.

Geriausiai išreikšti paguoda yra vienas antras nuo širdies pasakytas žodis, neliečiant mirusiojo, o dėmesį kreipiant vien tik į likusiųjų skausmą. Paprasti, bet tikrai nuoširdžiai pasakyti žodžiai, palydėti jautriu rankos paspaudimu, bus daugiau įvertinti, negu bereikalingas, ilgas ir dirbtinis kalbėjimas.

Z. Daugvainienė.

BRAZDŽIONIO POEZIJOS RINKTINĖ LEISTI KOMITETAS,

susitelkęs Los Angeles, Californijoje, kreipiasi į viso pasaulio lietuvių, komunizmo agresijos atskirtus nuo savojo krašto, prašydamas pagalbos, leidžiant sukaktuvinininko poeto (60 metų amžiaus ir 40 m. kūrybos) rinktinę.

Lietuvoje poetas Bern. Brazdžionis okupantu yra niekinamas, o pavergtų mūsų brolių mylimas. Tik pavergtieji negali gauti šio autorius knygų ir draudžiami išreikšti jam pagarbą. Užtat lietuvių laisvame pasaulyje turime padaryti tai, kas neįmanoma pavergtiems broliams.

Kas yra mums Brazdžionis, jo poezija? — Tai pačios Tėvynės balsas, tai garbingo lietuvių šauksmas ir ilgesys laisvės. tiesos ir gyvenimo įprasminimo. Kol brazdžioniška kūryba skambės laisvame pasaulyje, tol mūsų krašto laisvė atgausi kovotojų bus, tol mus gailins viltis.

Brazdžionio poezijos rinktinė bus prasmingiausias poeto sukaktų atžymėjimas ir drauge — nemažas įnašas į mūsų kūrybos lobyną.

Visi kviečiami būti Brazdžionio poezijos rinktinės mecenatais (paaukojus 25 dol.) ar garbės mecenatais (paaukojus 100 dol. ar daugiau). Mecenatai gaus specialų numeruotą auksinį pasirašytą egzempliorių. Knygos prenumerata — 10 dolerių.

Šios rinktinės leidimo iniciatorius ir komiteto pirmininkas Juozas Andrius su žmona savo šimtingą jau yra įteikę, tapdami Brazdžionio poezijos rinktinės leidimo garbės mecenatais.

Komiteto sąstatas: Juozas Andrius — pirmininkas, Pranas Lembergas — išdėininkas (927 3rd Street, Santa Monica, Calif. 90403), kurio adresu prašoma siųsti čekius; vicepirmininkai: kun. dr. Petras Čeliesius, Bronys Raila; išda globėjai: Algis Raulinaitis, Antanas Skirius, Ignas Medziukas; komiteto nariai: dr. Elena Tumienė, Juozas Švaistas-Balčiūnas, Rūta Kulikauskienė, Juozas Tinišis ir Alė Rūta.

Komitetas, kuris gali būti tar papildytas, iš anksto dėkoja laikraščio redaktoriams už šio pareiškimio atspausdinimą ir visuomenei — už nuoširdų ir skubų atsiliepimą.

Čekius prašome rašyti vardu "Brazdžionio Rinktinė", kadangi taip pavadinta sąskaita banke.

JAUNIMUI SKAITYTINIS KNYGOS

Dažnai tėvai nusiskundžia, kad nėra vaikams ir jaunimui skaityti lietuviškų knygų. Čia pateikiame tokių knygų sąrašą. Didelę jų daugumą galima gauti "Draugo" administracijoje (4545 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629, USA). Didesnė lietuvių kolonijose jų galima gauti arba užsisakyti lietuviškų knygų kioskuose, o mažesnė pas knygų platintojus, kurių beveik kiekvienoje kolonijoje yra. Reikia tikėtis, kad tėvai nepagalbės savo vaikams nupirkti keleto knygų ir net pagelbės jiems jas skaityti. Kas brangiau yra už savo vaiką! Štai sąrašas:

1. Algis Trakys ir Taksukas Šleivys, Algirdo Gustaičio. I - dalis "Kava su gaidžiu", II — "Užpuola bitės" po \$2.00
2. Anykščių šilėlis, Antano Baranausko \$5.00
3. Andersono pasakas \$2.00
4. Aukso kirvis, rinktinės žmonių pasakas (stiliuotos), J. Švaisto \$2.50
5. Baltasios pelytės kelionė į mėnulį, D. Bindokienės \$1.50
6. Bralių Grimų pasakas, (ilustruota) \$3.00
7. Čirkas siaube. M. Vaitkaus novelės \$1.25
8. Dvynukės, N. Butkienės apyskaitės vaikams \$1.00
9. Gintariniai vartai, Nelės Mazalaitės \$2.00
10. Gulbė karaliaus pati, (ilustruota pasaka) \$1.25
11. Gyvenimo keliu, Br. Zumerio (mintys jaunimui — pramijauta) \$2.00
12. Haufa pasakas, Aleksandrijos šeikas ir jo vergai \$1.50
13. Haufa pasakas, Karavanas \$1.50
14. Husklebery Finn'as, Mark Twain (nuotykių apysaka jaunimui) \$1.00
15. Jaunieji daigėliai, J. Narūnės \$1.30
16. Karalaitės Gintarės ilgesys, V. Frankienės (ilustruota) \$1.25
17. Keturi valdovai, St. Dziugo (ilustruota pasaka) \$2.00
18. Keturkajis ugniagesys, D. Bindokienės (ilustruota) \$2.00
19. Kiskučio vardinės, St. Dziugo (ilustruota) \$1.50
20. Kuprelis, I. Šeiminis \$2.00
21. Kur bakužė samanota, A. Vaičiūlaičio \$1.00
22. Labas rytas, vovė, J. Minelgos (ilust.-eil. vaikams) \$2.50
23. Lapių pasaka, V. Pietario \$1.00

24. Lekučia atsiminimai, A. Iedrius (pasakojimai vaikams) minkšti virš. \$1.50
kieti virš. \$2.00
25. Lietuviškos pasakas, dr. J. Balio \$2.10
26. Maži žingsniai, Pr. Naujakaičio (pasakojimai jaunimui) \$2.00
27. Mėlyni karveliai, A. Barono (jaun.) \$1.50
28. Murkys, A. Giedrius (apys.) \$1.80
29. Naktys Karališkuose, L. Davydėno (ilustruota) \$2.00
30. Neklaūzados, St. Dziugo (eiluota pasaka — ilustruota) \$2.00
31. Pabučiavimas, J. Griso \$1.10
32. Princas ir elgeta, Mark Twain \$1.10
33. Per šaltį ir vėją, S. Zobarskas \$1.50
34. Rytų pasakas, V. Krėvės \$2.50
35. Rudnisiukas, V. Nemunėlis (ilust.) \$3.00
36. Saulutė debesėliuose, L. Zitkevičius (ilustruota) \$1.50
37. Saulės vestuvės, S. Tomarienės (pasakas) \$2.00
38. Senolės pasakas, S. Tomarienės (pasakas) \$2.00
39. Sename dvare, M. Pečkauskaitės \$2.00
40. Siela už sielą, vertė Kun. A. Sabaliauskas \$2.20
41. Sugrįžimas, V. Tamuliūčio \$1.50
42. Su trispalve, red. A. Saulaičio (mintys vaikams) \$0.75
43. Svirpio muzikanto kelionė, V. Tamuliūčio I ir II dalis po \$2.00
44. Tėviškos takais, B. Vaivorykštė (trumpa eiluota Lietuvos istorija) \$1.00
45. Trys sakalai, Alf. Vambuto (pasakas ir padaviniai) \$2.00
46. Ukė, Wagū, Ant. Colbachini, (istorinė apysaka — ilustruota) \$2.00
47. Užburti keliai, A. Giedrius (ilustr.) \$3.50
48. Vabalų vestuvės, P. Andriusis \$0.50
49. Valentina, A. Vaičiūlaitis \$1.00
50. Viktorė, M. Pečkauskaitės \$2.00
51. Viešnia iš šiaurės, A. Vienuolia \$3.00
52. Vilkas meškeriotojas, P. Imsrio (eiluota pasaka) \$0.50
53. Viltakio vaikai, Voverytė \$1.50
54. Vyturėliai laukuose, V. Šimačio (eil.) \$1.00
55. Žebriuka nuotykių miške. N. Janukutės (apysaka vaikams — ilust.) \$2.50
56. Žaizaras, D. Čiba (pasakas vaikams) \$1.50
57. Snaigų karalaitė, J. Narūnės
58. Baltasis stumbras, G. Ivaškevičienės

KLB krašto valdybos
švietimo komisija

• Atsiųsta paminėti

Popular Lithuanian Recipes — J. Daužvardienės parašyta virimo knyga. Ketvirtioji papildyta laida. Knygos apimtis 128 psl., gražiai įrišta, plastikiniai viršeliai, gausiai iliustruota. Verta įsigyti kiekvienai šeiminkai. Gaunama didesnės knygų pardavimo krautuvėse ir The Lithuanian Book Club: 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629.

Trečioji Pradalė — literatūros metraštis. Nidos knygų klubo leidinys nr. 62, 1966; 1, Landbroke Gardens, London, W. 11, Gt. Britain. Redagavo K. Barėnas; turinyje šie autoriai: J. Aistis, V. Alantas, P. Andriusis, A. Antanaitis, B. Auginas, P. Babickas, A. Baranauskas, A. Baronas, L. Davydėnas, P. Girdžius, A. Gustaitis, A. Kairys, P. Lembergas, D. Remys, B. Rutkūnas, S. Santvaras.

Moterų Dirva — birželio ir liepos 6 ir 7 nr. Leidžia L. R. K. Moterų Sąjunga. Redaktorė Mrs. Dalė Murray, 205 Lucide St., South Bend, Ind. 46614. U.S.A. Prenumerata metams J.A.V. \$2.50, kitur — \$3.—.

Lietuvių Dienos — Leidėjas Antanas Skirius. Vyr. red. B. Brazdžionis. Žurnalas leidžiamas kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpjūčio mėn. Prenumerata metams \$6.—, bet kuriame pasaulio krašte. Garbės prenumerata \$10.—. Administracijos adresas: 4364 Sunset Blvd., Hollywood, California 90029.

Lietuviai Amerikos Vakaruose — mėnesinis laikraštis, leidžiamas Antano Skiriaus. Redaguoja redakcinis kolektyvas. Prenumerata metams \$3, atskiras nr. — 30 ct. Adresas: 4366 Sunset Blvd., Los Angeles, California 90029.

Žvaigždė — Lietuvių jėzuitų veiklos žiniaraštis. Leidžia tėvai jėzuitai 2345 West 56th St. Chicago Ill. 60636. Kaina metams \$1. Redaktorius Alg. Kezys, S. J., administratorius K. Raudeliūnas S. J. Spausdina Immaculata Press, Putnam, Conn.

Laiškai Lietuviams — liepos mėn., Vyr. redaktorius K. Trimakas, S.J., Tėvų jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas. Adresas: 2345 W. 56th St. Chicago, Ill. 60636, U.S.A. Prenumerata metams \$4, atskiro nr. kaina 40 ct.

Tėviškes Aidai — Australijos Liet. Katalikų Federacijos leidžiamas savaitraštis. Vyr. redaktorius kun. Pr. Vaseris. Prenumerata metams Australijoje \$8, kitur — \$9. Adresas: 19 Henry Str. Kensington, Victoria, Australija.

Dangus Debesyse, J. Švaisto; autoriaus išgyvenimai 1918—1919 metais. Nidos knygų klubo Leidinys Nr. 63, 1967; 1, Landbroke Gardens, London, W. 11, Gt. Britain.

Skautų Aidas — oficialus Lietuvių Skautų Sąjungos organas. Leidžia LSS Tarybos Pirmija. Kaina: metams 4.—, pusei metų \$2.50. Vyr. redaktorius A. Saulaitis, Old Colonial Rd., Oakville, Conn. 06779, spausdina Immaculata Press, R. F. D. 2. Putnam, Conn. 06260, U.S.A.

• Laiškai

Gerb. "Moters" Redakcija,

"Motėris" labai laukiama, tik pasigendu dar daug ko:

1. Kodėl nesurinkti 12 mūsų tradicinių kūčių valgių ir neįdėti prieškalėdiniame numeryje, kad prieš Kalė-

das dar galima būtų ir išmėginti, ir taip kas met kai ką pakeičiant, juk turime: Suvalkiečių kūčias, Augštaičių, žemaičių.

Duoti pavyzdžius mūsų gražių eg-lutės papuošalų-šiaudinukų.

2. Kaip paruošti Vėlykų stalą, kaip marginti margučius, tik sakau, tas turi būti prieššventiniame numeryje. Ir tas numeris būtų kaip vadovas šventėms ruošiantis, nes jaunos moterys lietuvaitės, kad ir norėdamos švęsti lietuviškomis tradicijomis neturi žinių. Perduokime jaunos kartoms mūsų tautos turtą.

3. Būtų gera paskatinti D. Petrutę, kad paruoštų knygą apie vaiko auginimą. Tokios knygos mums verčiau reikia. Kiekviena motina įteiktų tokią knygą kaip dovaną savo dukrai ar marčiai. Ne visos motinos gali pasiekti "Montesori" darželius, ne visos pasiekia ir žurnalas "Motėris", o vaikai gimsta kasdien, mūsų mažoje tautoje kiekvienas kūdikis yra brangus ir tai būtų vadovas kiekvienai jaunai motinai. Išleidimas nebūtų sunkus prenumeratos keliu.

4. Pasigendama ir straipsnių apie psichines ligas. Reikia pasakyti, kad mes lietuviai esame labai tamsūs ir atsilikę nuo kitų šiuo atžvilgiu, nei knygų lietuvių kalba, ir straipsnių laikraščiuose labai retai užtiksi. Ir tų ligų paliestus žmones laikome baisia Dievo rykšte o ne liga. Praėję okupacijos ir karas daug palietė mūsų tautiečių, o ir šiame krašte susiduriame su nepaprastai dideliu skaičiumi žmonių tų ligų paliestų, taip kad ateityje neišvengsime ir mes. Ir labai daug mums reiktų apsišviesti šioje srityje ir ieškoti būdų, steigti namus kur rastų lietuvišką aplinką tokie žmonės, o ne bėgti nuo jų ir palikti juos dar sunkesniai likimui, ir čia reikia kreipti moters jautrią širdį.

Linkiu sėkmės I. S.

Atitaisymas

Trečiame š.m. "Motėries" nr., p. O. Gaillūnaitės straipsnyje — I. Ma-

tusevičiūtės nekrologe, — įsibrovė korektūros klaida: skirtukai baigiant Jono Aisčio citatą padėti ne vietoje. Antrieji — baigiamieji skirtukai turi būti po žodžių: ... tinkamai pažinti. Toliau yra autorės žodžiai.

Redakcija

Iš Rio de Janeiro Motėrų Draugijos narių per prel. I. Ignatavičių gauta auka "Motėris" žurnalui braziliska valiuta NC\$145.00 (J.A.V. \$53.50.).

Braziliskąją valiutą aukojo šie asmenys: NC\$ 10.00 — S. Dutkienė, Z. Dutkienė, U. Gaulienė, S. Kazlauskienė, S. Kizilienė, A. Saurušaitienė, O. Žvironienė. NC\$ 5.00 — M. Adamavičienė, H. Cipaitienė, A. Dubauskienė, K. Gaulia, A. Gyrnis, Z. Jureliavičiūtė, p. Petrusė E. Kadzevičienė, S. Saunorienė, O. Spinkuvienė, P. Telškienė, O. Tudzej, E. Zaidienė, A. Žiezienė.

Visiems aukojusiems nuoširdžiai dėkojame.

"Motėris" administracija

Garbės prenumeratos

E. Čibienė, Great Nesk, N.Y., A. Jaugelienė, Montreal, Que., B. Pabedinskienė, Oak Park, Ill., A. Vitkuvienė, Hartford, Conn.

Žurnalui aukojo:

\$4.00 — M. Edelianė, Chicago, Ill.
32.00 — S. Girdauskienė, Chicago, Ill., A. Grušienė, Santa Monica, Calif., A. Pagoželskienė, Toronto, Ont., M. Svtolienė, Baltimore, Md., S. Vaišvilienė, Chicago, Ill.

\$1.00 — S. Abromaitienė, Chicago, Ill., A. Augustinevičienė, S. Euclid, Ohio, A. Grižienė, Waukegan, Ill., B. Kulikauskienė, Detroit, Mich., J. B. Lauška, New York, N.Y., E. Puniškienė, Chicago, Ill., P. V. Raulinaitis, Los Angeles, Calif., E. Sakavičienė, Hamilton, Ont., S. Šimoliūnienė, Manteno, Ill., A. Stasaitienė, Detroit, Mich., A. Surkevičienė, Philadelphia, Pa., T. Timmerman, Winnipeg, Manitoba, A. Vingelienė, Chicago, Ill.

"MOTERS" ŽURNALO BAZARAS"

įvyks šių metų spalio mėnesio 29 dieną

BUS GALIMA LAIMĖTI MŪŠŲ DAILININKIŲ,

E. Docienės, R. Jautokaitės, A. Vitkauskaitės-Merker, J. Paukštienės ir A. Tamošaitienės, meno kūrinius (viso: keturi dideli aliejiniai paveiksai, viena litografija ir viena skulptūra).

Bilietai šakneles su pinigais prašome nepamiršti prisiųsti iki Š. M. SPALIO MĖN. 20 DIENOS.

Jei kam reikėtų daugiau bilietai, prašome kreiptis į "MOTERS" administraciją.

Dėkojame visiems žurnalą parėmusiems!